

Panaji, 7th March, 2024 (Phalguna 17, 1945)

SERIES I No. 49

OFFICIAL GOVERNMENT OF GOA GAZETTE

PUBLISHED BY AUTHORITY

NOTE

There is one Supplement and four Extraordinary issues to the Official Gazette, Series I No. 48 dated 29-2-2024, namely:—

(1) Supplement dated 1-3-2024 from pages 2823 to 2872, Notification from Department of Urban Development regarding the Revised Solid Waste Management Policy and National Urban Sanitation Policy.

(2) Extraordinary (No. 1) dated 1-3-2024 from pages 2873 to 2878, Notifications from Department of Law regarding Various Acts.

(3) Extraordinary (No. 2) dated 2-3-2024 from pages 2879 to 2882, Notifications from Department of Law regarding Various Acts.

(4) Extraordinary (No. 3) dated 4-3-2024 from pages 2883 to 2888, Notification from Department of Law & Judiciary regarding Goa Judicial Service (Second Amendment) Rules, 2024.

(5) Extraordinary (No. 4) dated 6-3-2024 from pages 2889 to 2890, Notification from Department of Vigilance regarding Goa Lokayukta (Amendment) Rules, 2024.

INDEX

Department	Corrigendum/Notification	Subject	Pages
1	2	3	4
1. Environment & Climate Change	Corr.- GCZMA/GEN-Misc/13-14/ /Part-IV/1794	Revised fees for delineation of Hide Tide Line.	2891
2. Institute of Public Assistance (Provedoria)	Not.- 2-15-2011/Prov/Part/1394	Goa Scheme for Immediate Relief (6th Amendment) Rules, 2024.	2892
3. Urban Development	Not.- 10/661/2018/DMA/Sanitation Rules/ByeLaws/1614	Model Goa Municipal Solid Waste Management Bye Laws, 2020—In Konkani & Marathi Version.	2893

GOVERNMENT OF GOA

Department of Environment &
Climate Change

Corrigendum

GCZMA/GEN-Misc/13-14/Part-IV/1794

Read: 1. Order No. GCZMA/GEN-MISC/13-14/Part-IV/1159 dated 06-12-2022.

2. Order No. GCZMA/GEN-MISC/13-14/Part-IV/1394 dated 20-01-2023.

In pursuance to the above orders, the details of revised fees for delineation of Hide

Tide Line, 200 mts., 500 mtrs. and NDZ on survey maps from all applicants including Government Departments/Corporations/ /Autonomous Bodies and the fees for same be deposited in the Goa Coastal and Environment Management Society (GC&EMS) shall be read as follows:

Sr. No.	Area	Fees
1	2	3
1.	Upto 300 sq. mts.	20000/-
2.	Upto 301 sq. mts. to 500 sq. mts.	2500/-
3.	Upto 501 sq. mts. to 1000 sq. mts.	3000/-
4.	Upto 1001 sq. mts. to 1500 sq. mts.	3500/-
5.	Upto 1501 sq. mts. to 2000 sq. mts.	4000/-
		2891

1	2	3
6.	Upto 2001 sq. mts. to 2500 sq. mts.	4500/-
7.	Upto 2501 sq. mts. to 3000 sq. mts.	5000/-
8.	Upto 3001 sq. mts. to 3500 sq. mts.	5500/-
9.	Upto 3501 sq. mts. to 4000 sq. mts.	10000/-
10.	Upto 4001 sq. mts. to 4500 sq. mts.	15000/-
11.	Upto 4501 sq. mts. to 5000 sq. mts.	20000/-
12.	Above 5000 sq. mts.	25000/-

Also the additional fees for every certified copies 50% shall be charged on original plan.

This is issued with the approval of the State Government vide U. O. No. 108/F dated 13-02-2024.

By order and in the name of the
Governor of Goa.

Johnson B. Fernandes, Director (Env. & CC).

Panaji, 4th March, 2024.

—◆◆◆—

Institute of Public Assistance (Provedoria)

Notification

2-15-2011/Prov/Part/1394

In exercise of the powers conferred by Article 15 of the Legislative Diploma No. 1984, dated 14-4-1960, the Government of Goa hereby makes the following rules so as to further amend the Goa Scheme for Immediate Relief Rules, 1997, namely:—

1. *Short title and commencement.*— (1) These rules may be called the Goa Scheme for Immediate Relief (Sixth Amendment) Rules, 2024.

(2) They shall come into force on the date of their publication in the Official Gazette.

2. *Amendment of rule 5.*— In rule 5 of the Goa Scheme for Immediate Relief Rules, 1997 (hereinafter referred to as the “principal Rules”), in sub-rule (1), in clause (h), for the expression “beyond the ceiling of Rs. 15,000/- (Rupees Fifteen thousand only) upto maximum of Rs. 30,000/- (Rupees Thirty thousand only) per annum”, the expression “upto Rs. 1,00,000/- (Rupees One lakh only) per person per annum” shall be substituted.

3. *Amendment of rule 6.*— In rule 6 of the principal Rules, in clause (e), for the letters and figures “Rs. 500/-” (Rupees Five hundred only), the letters and figures “Rs. 5,000/- (Rupees Five thousand only)” shall be substituted.

4. *Amendment of rule 8.*— In rule 8 of the principal Rules, in sub-rule (1), for the letters and figures “Rs. 10,000/- (Rupees Ten thousand only)”, wherever they occur, the letters and figures “Rs. 50,000/- (Rupees Fifty thousand only) per person per annum” shall be substituted.

5. *Amendment of rule 9.*— In rule 9 of the principal Rules, for the letters and figures “Rs. 5,000/-” (Rupees Five thousand only), the letters and figures “Rs. 25,000/- (Rupees Twenty five thousand only)” shall be substituted.

By order and in the name of the
Governor of Goa.

Subhash Chandra, IAS, Secretary
(Provedoria).

Panaji, January, 2024.

**नागरी विकास खातें
(नगरपालिका प्रशासन)**

अधिसूचोवणी

10/661/2018/DMA/Sanitation Rules/ByeLaws/1614

गोंय नगरपालिका कायदो, 1968 (1969 चो कायदो क्र. 7) च्या कलम 308 च्या उपकलम (1) वरवीं प्रदानीत केल्ल्या अधिकारांचो वापर करून गोंय सरकारान सकयल दिल्ल्या प्रमाणें मॉडेल पोटनेम तयार केल्ले आसात, ते म्हणल्यार:-

1. संक्षिप्त माथाळो-ह्या पोटनेमांक मॉडेल नगरपालिका घन कचरो (वेवस्थापन आनी हाताळणी) पोटनेम, 2020 अशे म्हणटात.
2. व्याख्या- (1) ह्या पोटनेमा संदर्भा प्रमाणें हेर तरेन गरज नासत जाल्यार,-

(a) "कायदो" म्हणल्यार गोंय नगरपालिका कायदो, 1968 (1969 चो कायदो क्र. 7)

(b) "एजन्सी/एजंट/कंत्राटदार/सेवा पुरवण करपी" म्हणल्यार ह्या पोटनेमांत आनी घन कचरो वेवस्थापन कायदो, 2016 त विशिश्ट केल्ल्या प्रमाणें रस्ते/फुटपाथार झाडू मारप, कचरो एकठांय करप, कचरो उखलप आनी बिलो लावप, शुल्क/दंड, आनी हेर एकठांय करपा खातीर आशिल्ल्या खंयच्याय व्यक्ती सयत मंडळान भाड्यान घेतिल्ल्या/गुंतलेल्या संस्थाचो समावेश आसा;

(c) "लागू आशिल्ले कायदें आनी नेम" म्हणल्यार पर्यावरण संरक्षण कायदो, 1986 (1986 चो कायदो क्र. 29), गोंय नगरपालिका कायदो, 1968 (1969 चो कायदो क्र. 7), घन कचरो वेवस्थापन नेम, 2016, (गोवा) गोंय नॉन बायोडिग्रेडेबल गार्बेज (नियंत्रण) नेम, 1996 (1997 चो नेम क्र. 5), गोवा (गोंय) नॉन बायोडिग्रेडेबल गार्बेज (नियंत्रण) नेम, 1997, प्लास्टीक कचरो वेवस्थापन नेम, 2016, इ कचरो वेवस्थापन नेम, 2016, बांदकाम आनी मोडतोड कचरो वेवस्थापन नेम, 2016, आनी जीव-वैजकी वेवस्थापन नेम, 2016, वेळवार दुरुस्त केल्ल्या प्रमाणें आनी त्या अंतर्गत तयार केल्ले हेर खंयचेय संबंदीत कायदें आनी नेम, पोटनेम;

(d) "बायो-डिग्रेडेबल कचरो/ओलों कचरो" म्हणल्यार सुक्ष्म जिवाणू वरवीं खंयचेंय सेंद्रीय द्रव्य जे सोपें स्थिर संमिश्र जशें झाडां आनी जनावरां पासून जावपी कचरो जशें रांदचें कुडीतलो कचरो, अन्न आनी फुलांचो कचरो, पानांचो कचरो, बागेचो कचरो, जनावरांचे शेण, नुस्तें/मासाचो कचरो आनी हेर खंयच्योय वस्तू ज्यो सुक्ष्म जिवाणूच्या कृती खातीर इवाडूंक/कुसूंक शकतात;

(e) "जैव वैजकीय कचरो" म्हणल्यार खंयचोय कचरो, जो मनशाच्या वा जनावरांच्या चिकित्सा उपचारा वेळार तयार जाल्लो वा लसीकरणा वेळार वा त्या संबंदीत संशोधन उपक्रमांत वा जैवीक सामुग्री तयार करतना वा चांचणी वा भलायकी शिबिरानी, वेळवार दुरुस्त केल्ल्या प्रमाणें परिशिष्ट I त नमूद केल्ल्या आनी जैव वैजकीय कचरो वेवस्थापन नेम, 2016 क उल्लेखीत केल्ल्या वर्गाचोय समावेश आसा;

(f) "बाग आनी फलोत्पादन राशीचो (बल्क) कचरो" म्हणल्यार पार्क, बागो, ट्रेफीक आयलॅंड, रोड मिडियन्स, आनी हेर, हातूंतल्या राशींचो घन कचऱ्या सयत तण आनी लाकडाची कडी, नडणी, लांकडी तपकिरी कार्बन-रिच सामुग्री, जशें झाडां कातरप, खांदें, ताळयो, लाकूड चिरप, करड वा मेल्ली पाना आनी झाडा ट्रिमिंग, जे जैव विघटन कचऱ्या खातीर सदांच दारां दारांनी एकठांय करपाचें पद्दतींत आसपावीत जावचे ना.

(g) "बल्क वेस्ट जनरेटर" म्हणल्यार दर दिसा 25 किलोग्राम वा 1000 किलोग्राम वाग वा फलोत्पादन कचरो दर म्हयन्यात ओलो कचरो निर्माण करपाचो सरासरी दर आशिल्लो खंयचोय व्यक्ती आनी जातूंत घर/फ्लट मालक आनी कब्जेदार, गृहनिर्माण सोसायटी, रेस्टॉरंट, हॉटेल, बाजार, उद्देगीक वसणूक, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स/मॉल, राज्य वा केंद्र सरकारान कब्जो केल्ली इमारत,

स्थानीक संस्था, भौशीक क्षेत्रातले उपक्रम, खाजगी कंपनी, हॉस्पिटल, नर्सिंग होम, शाळा, महाविद्यालय, विद्यापीठ, हेर शिक्षणीक संस्था, हॉस्टेल, हॉटेल, वेवसायीक आस्थापना, प्राथना स्थळ, स्टेडीया आनी खेळां संकुल, क्लब, जिमखाना, लग्नाचे सभागृह, मनरिजवण/मनोरंजन संकुल आनी हेरांचो समावेश आसा;

(h) “कचरो एकठांवप” म्हणल्यार मंडळान विशिश्ट केल्ल्या निर्माण जावपी खोता पासून वा नियुक्त कचरो एकठांय करपाच्या मुळाव्या सुवातांचेर अधिकृत व्यक्ती वरवीं घन कचरो सुरक्षीतपणान पर्यावरणीय दृश्टीन उखलप आनी काडून उडोवप;

(i) “कंपोस्टिंग” म्हणल्यार सूक्ष्मजीव कुसप/विघटन/सॅन्डीय पदार्थांचे बर्मी-कंपोस्टिंगा सयत विघटन करपाची एक नियंत्रीत प्रक्रिया जी जैव विघटन कचऱ्याच्या कंपोस्टात रुपांतर करपाखातीर गांयडोळ वापरपाची प्रक्रिया आसा;

(j) “कंत्राटदार” म्हणल्यार मंडळान अधिकृत केल्लो एकदो व्यक्ती वा फर्म जे कंत्राटा प्रमाणें पर्यावरणीय अनुरूपान आनी सुरक्षीत पद्दतीन काम करपाक सामुग्री वा सेवा पुरवण करता;

(k) “बांदकाम आनी मोडतोड कचरो” म्हणल्यार बांदकामाचो कचरो, पुनर्रचना, नुतनीकरण, दुरुस्ती आनी मोडतोड केल्ल्या इमारतींची सामुग्री, अवशेश आनी फातराचे कुडके, जातूंत कॉक्रीट, शिमीट, चुनो, (ग्राउट/पुट्टी) बीट, लांकूड, डांबर (रस्त्यांचो), रफिंग (चिऱ्या माती) ग्लास, सेरामीक, प्लास्टर ऑफ पेरीस, प्लास्टीक, धातू आनी हेर संबंदीत कचऱ्याचो समावेश आसा.

(l) “डिलिव्हरी” म्हणल्यार खंयचोय वेगळो केल्लो घन कचरो मंडळाक सोंपोवप, बर्गीकरण केंद्र/सामुग्री पुनर्प्राप्ती सुविधा, कंपोस्टिंग केंद्र/स्टेशन, लँडफिल साईट, नगरपालिका कामगार वा खंयचोय नियुक्त केल्लो व्यक्ती, असो वेगळो केल्लो कचरो डिलिव्हरी करपा खातीर मंडळान नियुक्त केल्लो, वा मंडळान परवानो अधिकृत केल्लो खंयचोय व्यक्ती;

(m) “घरा घरांनी कचरो एकठांय करप” म्हणल्यार घरगुती, दुकानांत, वेवसायीक आस्थापना, कार्यालया, संस्थात्मक वा हेर खंयच्याय अ-निवासी परिसराच्या दारांत वचून वेगळो केल्लो घन कचरो एकठांय करप आनी प्रवेश दारांतल्यान वा गृहनिर्माण सोसायटीत, बहुमजली इमारत वा अपार्टमेंट, व्हड निवासी जागो, वेवसायीक वा संस्थात्मक संकूल वा परिसराच्या तळ मजल्याच्या नियुक्त केल्ल्या जाग्यार असो कचरो एकठांय करपाचो समावेश आसा.

(n) “कचऱ्याचें पर्यावरणीय दृश्टीन वेवस्थीत वेवस्थापन” म्हणल्यार कचऱ्याच्या वेवस्थापनाची खात्री करपा खातीर आवश्यक आशिल्लीं सगळीं पावलां उखलप जी भलायकी आनी पर्यावरणाचें खंयचेय प्रतिकूल परिस्थितींत संरक्षण करतलीं, जाचो परिणाम अशे तरेच्या कचऱ्यांत आशिल्ल्या घातक पदार्थांक लागून जावंक शकता;

(o) “कार्यावळ” म्हणल्यार एक निर्धारित वेळ आनी सुवातेर जावपी नियोजीत आनी अधिकृत भौशीक वा सामाजीक अवसर, देखीक फॅस्ट, भलायकी कॅम्प, प्रदर्शन, मनरिजवण कार्यावळी आनी हेर;

(p) “विस्तारीत उत्पादक जापसालदारकी” म्हणल्यार निर्मातो वा उत्पादक वा ब्रॅण्ड मालक वा तत्सम जाळवणदारांचेर वेगळावणी, संकलन, सांठो, पुनर्चक्रण, येरादारी, प्रक्रिया, प्रक्रमण वा विलो वा तांच्या उपभोक्तान वापरल्या उपरांत वा उत्पादनां सोप मेरेन पर्यावरणीय दृश्टीन योग्य वेवस्थापनाच्या खेरीत हेर नेमून दिल्ल्या खंयच्याय नियुक्त गतिविधीं खातीर लादिल्ली जापसालदारकी, आनी कचऱ्याच्या विशिश्ट श्रेणीच्या संदर्भांत, जी निर्दिश्ट आसात,-

(a) घन कचरो वेवस्थापन नेम, 2016

(b) प्लास्टीक कचरो वेवस्थापन नेम, 2016

(c) ई-कचरो वेवस्थापन नेम, 2016

(d) खंयचेय हेर लागू अधिनेम आनी नेम जे वेळवार अधिसूचीत आनी दुरुस्त करपाक शकता;

(q) "कचरो निर्मुपी" म्हणल्यार घन कचऱ्याचे निमति आनी तातूंत व्यक्ती वा आस्थापन वा हेर खंयचोय परिसर जो मंडळाच्या शिमेंत कचरो निर्माण करता वा कचरो निर्माण करपाक कारणीभूत थारता;

(r) "सरकार" म्हणल्यार गोंय सरकार;

(s) "भूंयभरण" (लॅण्डफील) म्हणल्यार विज्ञानीक दृश्टीन वेवस्थीत आंखणी केल्ली कचऱ्याची विलो लावपाची सुवात जाचो घन कचरो विलो लावपा खातीर वापर जाता. ही सुविधा लागू नियामक मार्गदर्शक तत्वां प्रमाणें आनी भूंयजल, पृश्ठ भागांतलें उदक आनी हवा हांचें प्रदुशण आनी धुल्ल, वाऱ्यान उडून आयिल्लो कचरो, वास, उज्याचो धोको, सबण्याचो धोको, कीट वा हुंदीर, ग्रीन हावज उत्सर्जन, अस्थीर देंवती आनी धूप हांचे खातीर घेतिल्ले संरक्षणात्मक उपाय वापरून तयार केल्यात.

(t) "कौयर" त खंयचोय म्हेळ वा कचऱ्याच्या सामुग्रीचो आसपाव आसा जाचो सरसकट विलो लायता, जाका लागून उपद्रव, घाण, अनारोग्यकारक परिस्थिती, कुरुपता निर्माण जावंक शकता आनी स्वच्छता, भौशीक सुव्यवस्था आनी हालचाल, पर्यावरण, भौशीक भलायकी, सुरक्षा, जीण आनी कल्याण हांकां धोको निर्माण जाता आनी जर तसोच सोडलो, उडयलो, शिंपडायल्लो, सांठयलो वा नितळ करि नासताना तसोच पडून उरलो वा उखलूंक ना जाल्यार तो सकयल पडून, सकयल घसरून, उबून, झिरपून, दुसरे कडल्यान येवन पडपाक शकता वा हेर खंयचेय भौशीक वा खाजगी सुवातेंत येवंक शकता आनी त्या सुवातेचो योग्य वापराचेर प्रतिबंद येवंक शकता;

(u) "उपद्रव" म्हणल्यार अशी एकाद्री कृती, वगळावणी जाका लागून दृश्टी, वास, श्रवण ह्या इंद्रियांक इजा, धोको, वास वा हानी जावंक जावंक शकता वा जावपाची शक्यताय आसता वा जिवाक धोकादायक वा भलायके खातीर हानिकारक थारूंक शकता वा जावपाक शकता वा मालमत्ता आनी पर्यावरणाक हानिकारक आसता वा जावंक शकता;

(v) "उपद्रव शोधक" (NDs) म्हणल्यार आनी तातूंत मुखेल अधिकारी, महानगरपालिका अभियंतो, नितळसाण निरीक्षक, नगर निरीक्षक वा ह्या पोट-नेमांच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करपा खातीर वा भौशीक उपद्रव कारवायो सोदपा खातीर परिशदेन अधिकार दिल्ल्या हेर खंयचेय व्यक्तीचो समावेश आसा;

(w) खंयचेय युनिट वा मालमत्ता वा परिसरा संबंदीत "कब्जेदार" म्हणल्यार एक व्यक्ती वा व्यक्तींचो गट जांचें युनिट वा मालमत्ता वा परिसर हांच्या कारभाराचेर नियंत्रण आसा आनी तातूंत खंयच्याय कचऱ्याच्या साहित्याच्या संबंदांत, कचरो साहित्य ताव्यांत आशिल्ले व्यक्तीचो आसपाव आसता

(a) मालक

(b) एखादी व्यक्ती जी सद्या मालकाक भाडें वा जमनीच्या वा भाड्याच्या भागाचो खंयचोय भाग दिवपाक जापसालदार आसा जाका अशें भाडें दिलां वा देय आसा; खंयचीय जमीन वा इमारत वा ताचो कांय भाग, खंयच्याय उद्देशा खातीर, वा हेर जें जें किदें आसा ताचे खातीर वापरता;

(c) मालक वा ताच्या जमिनीचो वा इमारतीचो वापर करता

(d) खंयचीय जमीन वा इमारतीचे भाडेमुक्त भाडेकार;

(e) खंयचीय जमीन वा इमारतीचो वेवसाय करपी परवानो धारक; आनी

(f) खंयचीय जमीन वा इमारतीचो वापर आनी वेवसाया खातीर मालकाक लुकसाण भरपाय दिवपाक जापसालदार आशिल्ली खंयचीय व्यक्ती; आनी

(g) रेल्वेचे महावेवस्थापक आनी

(h) सरकारी खात्याचे मुखेली, तांच्या संबंदीत नियंत्रणा खाला मालमत्ते संदर्भात;

(x) "पॉइण्ट टू पॉइण्ट कलॅक्शन" म्हणल्यार मंडळान नियुक्त केल्ल्या विशिश्ट पिक-अप पॉइंटसा कडल्यान जनरेटरान मंडळान पुरवण/नियुक्त केल्ल्या वाहनांनी डिलिवरी खातीर वेगळायल्लो, एकत्रीत आनी साठयल्लो नगरपालिकेचो घन कचरो एकठांय करपाची प्रणाली;

(y) "परिसर" म्हणल्यार आनी जातूंत इमारत, इमारतितलें बिराड, घर, आवट हावस, स्थिर, शेड, झोपडी आनी हेर खंयचीय रचना, मागीर तें फातर, बिटा, माती, लाकूड, धातूचें बांदकाम आसूं वा हेर खंयच्याय साहित्या सावन तयार केल्लें मागीर तें तात्पुरती वा कायम स्वरूपी जें आसा तें आनी खंयच्याय कार्यकाळांतली खंयचीय जमीन मागीर ती उकती वा जोडिल्ली आसूं, बांदलेली आसूं वा नासूं, निवास, वेपार, उद्येग, सेवा, वेवसाय, सरकार वा लग्न, मेजवानी, बसका, प्रदर्शन आयोजीत कार्यक्रम हाचे सयत हेरा सारकिल्ल्या खंयच्याय भौशीक वा खाजगी हेतून वापरल्या आनी भौशीक रस्त्यांच्या खंयच्याय भागाचो आसपाव आसा जो मंडळान वाहनांच्या पार्कींग, रस्त्या वयली विक्री, कामाच्या सुवातेर साहित्य सांठोवपाक वा हेर खंयच्याय भौशीक वा खासगी हेतून वाहनांच्या हालचाली परस हेर वापरा खातीर परवानगी दिल्या;

(z) "प्रक्रमण" म्हणल्यार खंयचीय विज्ञानीक प्रक्रमण जाचे वरवीं घन कचऱ्याचेर प्रक्रिया करपा खातीर पुनर्वापर, पुनर्चक्रण वा नवीन उत्पादनांत रूपांतरण वा भूंयभरणा योग्य करपा खातीर प्रक्रमण करता;

(za) "भौशीक उपद्रव" म्हणल्यार खंयचीय कृती, वगळावणी, गुन्यांव वा चुकीचें करप जाका लागून खंयचेय भौशीक सुवातेर उपद्रव जाता वा जावपाची शक्यताय आसता;

(zb) "भौशीक सुवात" म्हणल्यार वापरपा खातीर आनी उपभोग घेवपा खातीर उकती आशिल्ली खंयचीय सुवात, मागीर ती प्रत्यक्षांत वापरिल्ली आसूं वा लोकांनी उपभोगिल्ली आसूं वा नासूं;

(zc) "कचरो" हातूंत आसपाव जाता तो धुल्ल, राख, मोडिल्ल्यो बिटा, तुटिल्ले चश्मे, बागेंतलो कचरो आनी खंयच्याय प्रकारचो कचरो जो हळशिकावणी गजाल वा सांडपाणी न्हय;

(zd) "कचऱ्याचो डबो" म्हणल्यार कचऱ्याची पेटी आनी बॅगा सयत कण्टेनर, पोट-नेम 6 त निर्दिश्ट केल्ल्या प्रमाणें खंयचेय प्रकारचो घन कचरो सांठोवपाक वापरता तो;

(ze) "कचरो" (रिफ्यूस) म्हणल्यार विंगड विंगड गतिविधी, प्रक्रियेंतल्यान निर्माण जावपी खंयचीय इवाडिल्ली गजाल, एकतर विघटन करपा योग्य/विघटन करपा योग्य ना असो गार्वेज आनी कचरो/निरुपेगी एकतर घन वा अर्द-घन स्वरूपांत जो उपभोगूंक, वापरूंक वा ताच्या विद्यमान स्वरूपाचेर जनरेटरा वरवीं प्रक्रमण करूंक शकना;

(zf) "वेळापत्रक" म्हणल्यार ह्या पोट-नेमांक जोडिल्ली अनुसुची;

(zg) "घन कचरो" म्हणल्यार घन वा अर्द-घन घरगुती कचरो, स्वच्छता कचरो, वेवसायीक कचरो, संस्थात्मक कचरो, कॅटरिंग आनी बाजार कचरो आनी हेर अनिवासी कचरो, रस्त्या वयली साफ सफाय, पृश्ठ भागाच्या नाल्यांतल्यान काडिल्लो वा एकठांय केल्लो गाळ, फलोत्पादन कचरो, शेती आनी दूदाचो कचरो, उद्देगीक कचरो सोडून प्रक्रिया केल्लो जैव वैजकी कचरो आनी ई-कचरो, बॅटरी कचरो, मंडळाच्या स्थानीक हद्दींत निर्माण जाता तो रेडिओ-सक्रिय कचरो;

(zh) "सांठवणी" म्हणल्यार कचरो, उपद्रव, वॅक्टर, भटक्या जनावरांचें आकर्शण वा चड वास टाळपा खातीर तात्पुरतो आनी आळाबंदी दृश्टीन वेगळावणी केल्लो घन कचरो मंजूर/विहीत डब्यांत सांठवप;

(zi) "स्ट्रीट विक्रेतो" म्हणल्यार नग, वस्तू, म्हाल, खाद्य पदार्थ वा दिसपट्ट्या वापराच्या वस्तूंच्या विक्रेंत गुंतिल्ली खंयचीय अधिकृत व्यक्ती वा रस्त्यार, लेन, पदपाथ, फूटपाथ, फरसबंदी, भौशीक बागेंत सामान्य लोकांक सेवा दिवपाक वा हेर खंयचेय

भौशीक सुवातेर वा खाजगी क्षेत्र, तात्पुरत्या बांदिल्ल्या संरचनेतल्यान वा एका सुवातेंतल्यान दुसऱ्या सुवातेत वचपी फेरिवाले, भोंवून आपलो म्हाल विकपी, झोपडपट्टीवाले हांचे सयत आनी हेर सगळे समानार्थी संज्ञा जे थळावें वा विशिश्ट प्रांतीय आसूं येतात; आनी “गल्ली वा रस्त्यार भोंवून विक्री करपी” सारकिल्ली संज्ञा, तांच्या व्याकरणीक बदला वांगडा आनी ते प्रमाणें संबंदीत वाक्यांश/अभिव्यक्तीक जुळोवंक जाय.

(zj) “खोत” म्हणल्यार आवार वा खंयचीय एक थारावीक सुवात जंय सावन घन कचरो उत्पन्न जाता;

(zk) “गल्ली वा मार्ग” हातूंत, खंयचीय वाट, रस्तो, पांयवाट, नाको/चवखण, कोर्ट, पायण, गल्ली, वाट हांचो आसपाव जाता, जरीय येरादारीचो रस्तो आसूं वा नासूं आनी जरीय ताचेर बांदून तयार आसूं वा नासूं, जाचे वयल्यान आनी खंयच्याय पुला वयल्यान वा बांदा वयल्यान रस्त्यावाटेंत वा पांयवाटेंत वचपाक भौसाक अधिकार आसता;

(zl) “येरादारी” म्हणल्यार घन कचरो भरून व्हरपी वाहन, एकतर प्रक्रिया करून, थोडिशी प्रक्रिया करून वा प्रक्रिया करी नासतना, विशिश्ट रितीन तयार केल्ले मोटोरायज्ड वा नॉन मोटोरायज्ड येरादारी पद्दतीन, पर्यावरणांक दुशीत करी नासतना एके सुवाते वयल्यान दुसरे सुवातेर व्हरप, जाचे वरवीं वेगळो केल्लो कचरो, घाणयारो वास, अस्ताव्यस्त उडयल्लो कचरो, उपद्रवी पदार्थ/हळशीक, गळटी, भयानक स्थिती आनी वॅक्टरां मेरेन पावप आडावंक शकतले.

(zm) “उपचार” म्हणल्यार, कसल्याय कचऱ्याची भौतीक, रसायनीक वा जैवीक विशेश लक्षणां वा रचणूक सुदारपा खातीर तयार केल्ली खंयचीय विज्ञानीक वा तकनिकी पद्दत, तंत्र वा प्रक्रिया, जाचे वरवीं ताचे वरवीं हाती जावपाचे प्रमाण आनी संभाव्यताय कमी जातली.

(zn) “कचरो व्हरपी/उखलपी” म्हणल्यार, एक अधिकृत, प्रशिक्षित व्यक्ती वा व्यक्तींचो पंगड अनुपचारीक तरेन कचरो निर्मिती, मार्ग, बल्लां, सामुग्री वसुली सुविधा, प्रक्रिया आनी कचऱ्याचो विलो, सुविधांचो पुनर्वापर आनी पुनर्चक्रण करूंक घन कचरो एकठांय करतात आनी आपलो उदरनिर्वाह करूंक पुनर्वापर करपाक ते थेट वा मध्यस्थां वरवीं विक्री करपाचे पुनर्प्राप्तींत गुंतिल्ले आसात.

(2) ह्या पोटनेमांनी उतरां आनी अभिव्यक्ती वापरल्यांत पूण परिभाशीत करूंक ना, पूण घन कचरो वेवस्थापन नेम, 2016 आनी/वा खंयच्याय हेर लागू आशिल्ल्या कायद्यान आनी नेमांनी अभिव्यक्त केल्ले समान अर्थ आसतले, जे त्या कायद्यांनी आनी नेमांनी लागू जातले.

3. कुडो-कोयर आनी हेर उपद्रवांचेर मनाय – खंयचेच व्यक्तीन अशे करप ना,-

(i) मंडळान नमूद केल्ल्या थळाचेर ह्या उद्देश्या खातीर वा एके सुवातेर जी खास वेंचून काडल्या वा दिल्या वा अश्या उद्देश्या खातीर वेगळी राखून दवरिल्ले सुवातेंचेर कोयरा खातीर बल्लां/आयदनां/पोतें सोडून खंयचेय आडायल्ले/आडावंक नाशिल्ले/उक्ते/खाली भौशीक वा खासगी सुवातेचेर कुडो-कोयर उडोवप वा राशीक मारप ना.

(ii) खंयच्याय मार्गार, रस्त्यार, फूट पाथार, खेळा-मळार, बागेंत, येरादारी जुव्यार, उदका भागार, नालें वा हेर भौशीक/खासगी सुवातेर कुडो-कोयर अस्ताव्यस्त उडोवप वा राशीक मारप ना.

(iii) कोयरा खातीर अशे तरेन तयार केल्ल्या वाहना खेरीत कुडो-कोयरान भरिल्लो खंयचोय ट्रक वा हेर वाहन चलोवप वा पासार जावप ना,-

(a) वाऱ्यान हुबचो न्हय वा खंयच्याय मार्गार, रस्त्यार, फूट पाथार, खेळा मळार, बागेंत, येरादारी जुव्यार, उदका भागार, नालें वा हेर भौशीक/खासगी सुवातेर राशींनी अस्ताव्यस्त पडचो न्हय म्हूण कुडो-कोयर धांपून दवरप;

(b) लिचेंट एकठांय करपाचे सुविधे सयत जो मेरेन कचरो ताच्या अंतीम प्रक्रिया/विलो लावपाचे सुवातेर पावना तो मेरेन खंयचेच तरेन शिपडचो ना; आनी

(iv) भौशीक सुवातेर कसलेय तरेचे भंडारण दवरुंक जशें, जेवण रांदूंक, धुकूंक, मुतूंक, संडास करूंक, जनावरांक आनी सुकण्यांक खावड दिवंक वा तांच्या मल-मुत्राक अनुमती दिवंक, आयदनां/कपडें वा हेर खंयच्योय वस्तू धुवंक वा अश्या कसल्याय उद्देश्या खातीर विशिश्ट तरेन पुरवण करपी सुविधा वा सोंपेपण सोडून खंयचेय भौशीक सुवातेचेर कसलीच साठवण दवरप ना.

4. घन कचऱ्याची, वेगळावणी, साठोवणी, वितरण आनी संचयन.- (1) घन कचऱ्याचो प्रत्येक जनरेटर, मंडळान वेळेवार निर्धारित केल्ल्या प्रकारांनी घन कचरो निर्मितीच्या उद्दमांतल्यान विभाजीत करतलो. घन कचऱ्याची वेगळावणी करून सकयल दिल्ले प्रमाणें त्या-त्या आयदनांनी घालून दवरतले, जशें:-

(a) बायो-डिग्रेडेबल (ओली) (कुसता तसलो) कचरो- ग्रीन बीन.

(b) सॅनिटरी नॅपकिनां, डायपरां, टॅम्पूनां, आनी हेर व्यतिरीक्त घरगुती जोखमीचो कचरो,- रॅड बीन

(c) पुरायपणांत प्रक्रिया केल्लो जैव वैजकी कचरो (लागू आशिल्ल्या नेमां प्रमाणें).

(d) पुनर्चक्रण जावपी – ब्लू बीन.

(e) वापरूंक येना असलो कचरो (अपुनर्चक्रीत कचरो) – ग्रायट बीन.

(f) बांदकाम आनी मोडतोडीच्या जाग्यां वयलो कचरो (मूळ सुवातेंतल्या आंवाठां भितर खेरीत/कुशीक साठोवप) – गोबऱ्या (ग्रे) रंगाचो कोड.

(g) रूख आनी झाडां वेणपा सयत व्हडां प्रमाणांत वागेंतलो आनी कुळागरांतलो कचरो (मूळ सुवातेंतल्या आंवाठां भितर खेरीत/कुशीक साठोवप),- ब्राव्न/तपकिरी रंगाचो कोड.

(h) सॅनिटरी नॅपकिनां, डायपरां, टॅम्पूनां आनी हेर पाड वस्तू, उत्पादन करप्यान वा ब्रॅण्ड मालकान पुरवण केल्ल्या पाकिटांनी सुरक्षिततायेन गुटलावची वा मंडळान निर्धारित केल्ल्या फांवो त्या पाकिटांनी घालची आनी पर्पल बिनान दवरची.

(i) मंडळान निर्धारित केल्ले प्रमाणें अशे तरेची हेर रंगाची आयदनां/बल्लां/बिनां.

(2) मंडळाच्या आदेशां/निर्देशां प्रमाणें घन कचऱ्याच्या प्रत्येक बल्क जनरेटरान अशे तरेचो कचरो आपल्या आंवाठान हाताळूंक जाय.

(3) अनिवार्य आशिल्ले कलर कोडींग आनी वेगवेगळ्या प्रकारचो घन कचरो साठोवंक तशेंच वितरीत करपा खातीर निश्चीत केल्ल्या आयदनां/बल्लांचे खुलासेवार टांचण मंडळान वेळेवार अधिसुचीत करूंक जाय जाचे वरवीं कसल्याच मिश्रणा आनी गळटी शिवाय सुरक्षीत तशेंच सोंपेपणांत कोयराचो विलो लावप जातलें.

(4) मालक आसूं वा जमनीचो, संकुलाचो तशेंच इमारतीचो ताबो घेतिल्लो कोणूय आसूं, ताचे जमनी वयल्यान, संकुलांतल्यान आनी/वा इमारतींतल्यान एकठांय करपाचे वा एकत्रीत करपाच्या कारणांक, वेगळायिल्लो कचरो उखलप आनी निर्देशीत केल्ल्या एकत्र करपाचे सुवाते वयल्यान मंडळान ह्या उद्देश्यान नेमून दिल्ल्या कचरो उखलपी व्यक्ती कडेन पावोवप, हें घन कचरो तयार करपी प्रत्येकाचे कर्तव्य आसूंक जाय.

(5) अनुसुची I विनिर्दिश्ट केल्ले प्रमाणें वेगळावणी केल्लो बायो-डिग्रेडेबल कचरो, जरीय तर कचरो जनरेटरा वरवीं कम्पोस्ट केलो ना जाल्यार, तांणी तो ताच्या आंवाठां भितर साठोवंक जाय आनी कचरो उखलप्या मेरेन वा बायो-डिग्रेडेबल कचरो उखलपी वाहना मेरेन तो उखलपाचे सुवातेर हाडून घालपाची खात्री दिवंक जाय.

(6) घन कचऱ्याची वाहतूक कमी करपा खातीर मंडळान घन कचऱ्याच्या स्थानीक कम्पोस्टीगाक प्रोत्साहन दिवंक जाय.

(7) अनुसुची II हांतून विनिर्दिश्ट केल्ले प्रमाणें घरगुती घातक कचरो एकठांय करून, वा विलो लावपा खातीर एकठांय करूंक मंडळान, गोंय राज्य प्रदुशण नियंत्रण बोर्डा वरवीं अधिकृत तरेन विनिर्दिश्ट केल्ल्या केंद्राचेर वा खंयचीय हेर एजन्सी जाची पुरवण सप्तकी/नेमान करून अशे तरेचो कचरो एकठांय करून कलॅक्शन वाहना कडेन पावोवंक जाय.

(8) जेन्ना केन्ना निर्माण आनी मोडतोडी पासून कचरो तयार जाता तो वेगळो करूंक जाय आनी उत्पादनाच्या आंवाठा भितर एकठांय करूंक जाय आनी अश्या वेळार संबंदीत प्राधिकारिणी वरवीं विनिर्दिश्ट केल्ल्या अश्या जाग्यांचेर/सुवातांचेर खेरीत पावोवंक जाय. कचऱ्याचे ल्हान जनरेटर (घरगुती पांवड्यार) खोत बांदकाम आनी मोडतोड कचरो वेगळावपा खातीर जापसालदार थारतले आनी थळावें मजत मंडळ वा अधिकृत एजण्टां कडेन संपर्क करतले जे उपरांत बांदकाम आनी मोडतोडीचो कचरो उखलपाक वाहन धाडटले. अश्या कचऱ्याच्या जनरेटरा वरवीं आवश्यक शुल्काची आनी अश्या कचऱ्याची प्रक्रिया केंद्र वा सरकारान निर्दिश्ट केल्ल्या सायटीर वाहतूक करतले. मंडळाच्या थळाव्या हॅल्प लायनीची वळेरी मंडळाच्या वेंबसायटीर उपलब्ध करूंक जाय.

(9) हेर सगळो नॉन-बायोडिग्रेडेबल सुको कचरो (पुनर्वापर करपाक योग्य आनी वापर करपाक योग्य ना असो) प्रत्येक जनरेटरां वरवीं कचरो एकठावणी वाहना कडे एकठांय तशेंच वितरीत करतले जो मंडळ वा तांचे वरवीं दितले. निर्दिश्ट केल्ल्या पीक-अप पॉयण्टा वयल्यान एजण्ट वा तांणी निर्दिश्ट केल्ल्या प्रमाणें कचरो एकठांय करतले.

(10) बागो आनी कुळागरांतलो चड प्रमाणांतलो कचरो आंवाठा भितरूच साठोवन दवरून आनी शक्य तितल्या खोतांनी कम्पोस्ट करतले. मंडळ, झाडां वेणपाच्या संबंदांतले निर्देश दिवपी मार्गदर्शक सुचोवण्यो विनिर्दिश्ट करतले, बागो आनी कुळागरांतल्या वेगळायल्ल्या कचऱ्या सयत झाडां वेणिल्ल्या कचऱ्याचेर फावोसो शुल्क लावन साठो आनी वितरण करतले.

(11) रस्त्या कुशीक, वा खंयचेय भौशीक वा खासगी मालकींत कसल्याय तरेच्या घन कचऱ्याचो जळोवन विलो लावपाक मनाय आसा.

5. मंडळाची बंदनकारक जापसालदारकी - (1) मंडळान आपल्या अधिकारक्षेत्रा भितर पूर्व निर्दिश्ट वेळ आनी वळेरी भितर कचरो जनरेट करप्यांक दारा-दारांनी भोंवून कचरो एकठांय करपी सेवा पुरवण करपाक जाय.

(2) मंडळ ह्या पोटनेमांक पाळो दिवून कोयर निमाण करप्यांक सहाय्यताय करूंक फावोश्या साधनसुविधांची सुविधा दितले. कोयर एकठांय करप्यांच्या सेवांच्या अतिरिक्त आनी कचऱ्याचीं पेटी, सुको कोयर वर्गीकरण करपाचीं केंद्रां आनी खंयूय शक्य आनी गरजेचें आसल्यार, मंडळ कोयर एकठांय करपाचीं(कंपोजिटिंग) केंद्रां लेगीत स्थापीत करतले.

(3) कोयर एकठांय करपाचीं केंद्रां (कंपोजिटिंग सेंटर) आनी घन कोयर वर्गीकरण केंद्रां मार्फत सुको घन कोयर पुर्नचक्रण करपाच्या तशेंच एकठांय (कंपोजिटिंग) करपाच्या विशींची माहिती मंडळ आपल्या संकेतळाचेर दितले.

(4) मंडळ ईत्सुक आशिल्ल्या संघटनाक जैव विघटन कोयर एकठांय करूंक सांगतलो जशें पुजेचें सामान फुलां, पानां, फळां आनी हेर., न्हंय, पुल, तळें, कोंड आनी हेर., अश्या विशिश्ट नेमून दिल्ल्या सुवातींनी आशिल्लो कोयर विशिश्ट पोटयांनी भरतले. एकठांय केल्ल्यो पोटयो विशिश्ट सुवातीचेर एकठांय करतलें.

(5) मंडळ मार्गाच्या येवजणे प्रमाणें आनी विशिश्ट प्रकारचो घन कोयर पयलीच एकठांय करपाचें वेळापत्रक आनी वेगळ्या वाठारांत जाग्या-जाग्याचेर वचून घन कोयर एकठांय करूंक मॉटरायजड आनी नॉन मॉटरायजड येरादारीची वेवस्था करतले.

(6) ईमारतीचो परिसर वा ईमारतीच्या समुहा खातीर मंडळा वरवीं विशिश्ट वाठारांनी सुको कोयर एकठांय करपा खातीर गाडयो/कर्मचारी दितले.

(7) नियमीत करपा खातीर आनी पुर्नचक्रण आनी गैर - पुर्नचक्रण घन कोयर वर्गीकरण करूंक सोंय करतले, मंडळ आवश्यकताये प्रमाणें सुको कोयर वर्गीकरण करपाच्या केंद्रांची तजवीज करतलें, मंडळाच्या वा सरकारी मालकीच्या जाग्याचेर हों सुको कोयर वर्गीकरण करपाची केंद्रां आसतलीं आनी ह्याच कारणां खातीर फावोश्या भौशीक सुवातीचेर शेड्स वा कियोस्काच्या स्वरुपांत कोयर उबारपी/परवानो धारकांक पुर्नचक्रण करप्यांच्या नोंदणीकृत सहकारी संस्थे वरवीं स्वयचलीत/प्रचालीत करतले वा मंडळा वरवीं अधिकृत/नियुक्त केल्ल्या खंयच्याय हेर एजन्टा वरवीं विशेशत्वान उपलब्ध करतले.

(8) वेगवेगळ्या प्रकारचो घन कोयर एकठांय करपा खातीर दिसपट्टें आनी सप्तकी वेळापत्रक आनी मार्गा विशीं मंडळ पयलीच नमूद करतलें. तांच्या संकेतळाचेर तपशील उपलब्ध करून दितलें.

(9) बांदकाम आनी मोडतोड कचरो आनी बाग आनी फलोउत्पादनाचो कोयर एकठांय करपा खातीर मंडळा वरवीं वेवस्था करतले.

(10) अश्या विचारांत घेतिल्ल्या आवश्यक त्या खंयच्याय जाग्याचेर, योग्य त्या वेळांत, खंयच्याय अधिकृत अधिकाऱ्याक/मंडळाच्या एजन्टाक भितर सरपाक अधिकार आसा, i) मंडळाच्या वांगड्यां वरवीं ताका विस्वासान सोपयल्लीं खंयचीय कार्यां ii) ह्या पोट नेमांक संकलीत करून तरतूदींचें पालन जाता काय ना हाची तपासणी करतले.

(11) मुख्य अधिकारी ताच्या नियंत्रणां खाला अधिकाऱ्यांची नेमणूक करतलो जो ह्या पोटनेमांच्या अंमलबजावणे खातीर जबाबदार आसतलो.

(12) मुख पारदर्शकताय आनी भौशीक सुलभतायेची खात्री करुंक, मंडळ तांच्या संकेतथळाचेर गरजेची माहिती दितलें.

(13) हेर संबंदीत सरकारी एजन्सीस आनी अधिकारीणीं कडेन ह्या पोटनेमांच्या मान्यतायेत तांच्या अधिकार क्षेत्रा भितर खात्री करुंक मुख्य अधिकारी समन्वय करतले.

(14) दिसपट्टे वा थारावीक अंतरान नितळसाण करुंक सगळे भौशीक मार्ग, सुवाती, कॉलनी, झोपटपट्टी, बाजार, भोंवडेचे जागे, पार्क, मसंडभूंय आनी हेर अश्या जाग्या वयल्यान घन कोयर एकठांय करतलें आनी कोयराच्या बंद गाडयेंत घालून निमाणी विल्लेवाट लावपाच्या जाग्याचेर येरादारी करुंक मंडळ वेवस्था करतले.

(15) ह्या पोटनेमां खाला घन कोयर वेवस्थापनाच्यो कार्यावळी घडोवन हाडपा खातीर मंडळ तांचे स्वताचें मनीसबळ वा अधिकारीणी एजन्सी/कंत्राटदार हांचो उपेग करतलें ते प्रमाणें जशें नितळसाण आनी स्वच्छताय मेळोवप गरजेचे आसा जाका लागून सगळ्यो सुवात्यो वेवस्थीत आनी नितळ दवरुंक शक्य जातलें.

(16) घरा-घरांनी वचून घन कोयर एकठांय करपाचो वेळ आनी एकठांय करपाचे वेळापत्रक मंडळा वरवीं आदींच थारावचें.

(17) ह्या पोटनेमां खाला मंडळा वरवीं घरा-घरांनी वचून घन कोयर एकठांय करपाची सेवा दिवंक वापरकर्त्या कडल्यान सकयल दिल्ल्या तकट्यात नमूद केल्ल्या प्रमाणें शुल्क आकारतलें.

		तकटो(रुपयांनी)		
अ.क्र	कोयराच्या जनरेटराचें प्रकार/सैमीक घन कोयर आसल्यार	महानगरपालिका/ नगरपालिका मंडळ वर्ग ए. दर म्हयन्याक घरा-घरांनी वचून घन कोयर एकठांय करुंक वापर कर्त्या कडल्यान शुल्क आकारतलें (रुपयांनी)	नगरपालिका मंडळ वर्ग बी. दर म्हयन्याक घरा- घरांनी वचून घन कोयर एकठांय करुंक वापर कर्त्या कडल्यान शुल्क आकारतलें (रुपयांनी)	नगरपालिका मंडळ वर्ग सी. दर म्हयन्याक घरा-घरांनी वचून घन कोयर एकठांय करुंक वापर कर्त्या कडल्यान शुल्क आकारतलें (रुपयांनी)
1	2	3	4	5
1	वैयक्तीक/वैयक्तीक घरावो	दर घराव्यांक 75 रु.	दर घराव्यांक 60 रु.	दर घराव्यांक 45 रु.
2	स्ट्रीट विक्रेते/च्याचे गाडें/रस्त्या कुशीक/जोड गाडें (नॉन बल्क वेस्ट जनरेटर)	यूनीटा प्रमाणें 450 रुपया	यूनीटा प्रमाणें 300 रुपया	यूनीटा प्रमाणें 150 रुपया
3	कार्यालय वाठार/वेवसायीक वाठार (नॉन बल्क वेस्ट जनरेटर) 100 चौ.मी. मेरेन	दर चौ.मी. 5. रुपया (दर 50 चौ मीटरा खातीर अतिरिक्त 1/-)	दर चौ.मी. 4. रुपया (दर 50 चौ मीटरा खातीर अतिरिक्त 1/-)	दर चौ.मी. 3. रुपया (दर 50 चौ मीटरा खातीर अतिरिक्त 1/-)
4	कारखाने/उद्देगीक यूनीट/कारखाने/जीटीडीसी (दर्यादेगो आनी दर्यादेगे वयलीं आस्थापनां आनी पर्यटन वाठार/आयडीसी बसाहत/ /बाजार संघटना/फूड कोर्ट/बल्क फूड केंटरर (फक्त ऍमर्जेसडब्ल्यू वेस्ट कलॅक्शन) नॉन बीडब्ल्यूजी	500 रुपया	400 रुपया	300 रुपया
5	पार्टी सभाघर/मळ (फक्त ऍमर्जेसडब्ल्यू वेस्ट कलॅक्शन)	दर म्हयन्याक 5000 रुपया	दर म्हयन्याक 3500 रुपया	दर म्हयन्याक 2500 रुपया

1	2	3	4	5
6	शाळा/महाविद्यालयां (फक्त ऍमएँसडक्यू वेस्ट कॉलेजेशन)	200 रुपया	150 रुपया	100 रुपया
7	धार्मिक सुवातों (ईमारती/देवळां/मशीदी/इगर्जी हेर)	200 रुपया	150 रुपया	100 रुपया
8	खानावळ (ईटरीज) वा बल्क वेस्ट जनरेटर	500 रुपया	300 रुपया	150 रुपया
9	हॉटेल ऍण्ड रेस्टोरिण्ट a) खास धेणी (3 स्टार हॉटेल आनी ताच्या वयर)	वेवसायीक उपक्रमाचेर आनी विशेष आदेशा वरवीं थळाव्या अधिकाऱ्यान अधिसुचीत केल्ल्या प्रमाणें आदारून मोल थारायतलें	वेवसायीक उपक्रमाचेर आनी विशेष आदेशा वरवीं थळाव्या अधिकाऱ्यान अधिसुचीत केल्ल्या प्रमाणें आदारून मोल थारायतलें	वेवसायीक उपक्रमाचेर आनी विशेष आदेशा वरवीं थळाव्या अधिकाऱ्यान अधिसुचीत केल्ल्या प्रमाणें आदारून मोल थारायतलें
	(b) धेणी 1-50-100 चौ. मीटरा मदले क्षेत्र वा ओलो कोयर 25किलो ग्राम मेरेन/दिसाक	1000 (100 चौ. मीटर च्या वयर अतिरिक्त 1 चौ. मीटर दरेकी) 1000 रुपया + 20 रुपया	750 (100 चौ. मीटर च्या वयर अतिरिक्त 1 चौ. मीटर दरेकी) 750 रुपया + 10 रुपया	500 (100 चौ.मीटर च्या वयर अतिरिक्त 1 चौ. मीटर दरेकी) 500 रुपया + 5 रुपया
	(c) धेणी 2 - 30- 100 चौ. मीटरा मदले क्षेत्र आनी नॉन बीडक्युजी	500	300	200
10	आवास (लॉजींग)/बोर्डिंग/गॅस्टहावस (a) प्रत्येक रुमाचेर आदारून/दिसाक आदारून	1/-	1/-	0.50/- पयशें
11	अन्न प्रदर्शन मेळावे	दिसाक 3000	दिसाक 2000	दिसाक 1000
12	हेर प्रदर्शनां	दिसाक 500	दिसाक 250	दिसाक 100
13	मुक्ती, थेयटर, मल्टीप्लेक्स हेर सिनेमा हॉल	5000 3000	----- 1500	----- 1000
14	गॅरिज/वर्कशॉप/वॉशिंग सेन्टर्स	250	150	100
15	बार (तावेर्ना)	200	150	100
16	आयस्क्रिम पार्लर्स	500	400	250
17	चिकन/मटण/बिफांची दुकानां	1500	1000	500
18	बाजारांतले भाजी/नुस्तें विक्रेते	150	100	50
19	बोट क्रूझ ऑपरेटर्स	1500	750	500
20	फुलां विकपी	500	200	100
21	फिल्म चित्रिकरण आयोजक	फिल्म चित्रिकरणाच्या दर शेकडूलाक 5000	फिल्म चित्रिकरणाच्या दर शेकडूलाक 2000	फिल्म चित्रिकरणाच्या दर शेकडूलाक 2000
22	ब्युटी पार्लर/बारबेरिया (सलून)			
a	प्रकार- 1 –फक्त स्था	1500	750	500
b	प्रकार-2-फक्त –ब्युटी पार्लर	750	500	250

1	2	3	4	5
c	प्रकार-3- वारवेरिया (सलून)	500	250	100
d	प्रकार-4- प्रकार 1, 2, 3 चो समावेश	2000	1000	750
23	हॉस्पिटलां			
(a)	30 परस कमी खाटीं वा नॉन बीडब्ल्यूजी	1000	750	500
(b)	30-50 खाटीं वा नॉन बीडब्ल्यूजी	1500	1000	1000
(c)	50 परस चड खाटीं वा नॉन बीडब्ल्यूजी	(1500 रु. + 50 खाटींच्या वयल्या दरेकी अतिरिक्त खाटी खातीर 10 रु.)	(1000 रु. + 50 खाटींच्या वयल्या दरेकी अतिरिक्त खाटी खातीर 10 रु.)	(1000 रु. + 50 खाटींच्या वयल्या दरेकी अतिरिक्त खाटी खातीर 10 रु.)
24	क्लिनिकम	1000	750	500
25	पेट्रोल पम्प	1000	750	500
26	वांदकामाचो अवशेश	दर ट्रिपीक 2000	दर ट्रिपीक 1500	दर ट्रिपीक 1000
27	गार्डनांतलो कचरो	दर ट्रिपीक 1000	दर ट्रिपीक 750	दर ट्रिपीक 500
28	विशेशपणान वर्गीकृत करूंक नाशिल्लो वा कचरो निर्मितीच्या प्रमाणाचेर आदारीत	मंडळाच्या थारावा वरवीं थारायिल्या प्रमाणें	मंडळाच्या थारावा वरवीं थारायिल्या प्रमाणें	मंडळाच्या थारावा वरवीं थारायिल्या प्रमाणें

टीप: असो घन कचरो घरां घरांनी एकठांय करप, येरादारी आनी प्रक्रिया करपा खातीर आकारपी फी वांगडाच, दरेकी चड प्रमाणांत कचरो तयार जाता जो तांच्या परिसरांत/सुवातेर कचऱ्यांची प्रक्रिया करूंक शकनात, दर दिसा थळाव्या प्राधिकारिणी वरवीं वितरीत करपी घन कचऱ्या खातीर प्रती किलो 8 रुपया शुल्क आकारतले.

18) मूल्यांकन करूंक नाशिल्ली घरां, युनीट, फेरयेकार आनी ट्रेड परवान्या शिवाय चलपी वेवसाया खातीर तांच्या कडल्यान वापरकर्ता शुल्क म्हणून मंडळा कडल्यान शुल्क आकारतले आनी हे फक्त कचरो एकठांय करपा खातीर सेवा शुल्क म्हणून घेतले आनी तांकां कसलोच कायदेशीर अधिकार वा दर्जो दिवचें नात.

19) वापरकर्ता शुल्क फक्त मंडळान अधिकृत केल्या प्रत्येक प्रभाग/क्षेत्रांतल्यो फक्त संस्था/व्यक्ती प्रमाणें एकठांय करतले.

(20) सादारणपणान, घन कचरो मनशां वरवीं हाताळूंक शकना, देखून, खंयच्याय असामान्य परिस्थितीक लागून, जर घन कचरो मनशां वरवीं हाताळूंक आनी कामगारांनी हातांनी उबारपाची आवश्यकता पडलीच तर तांचे खातीर योग्य ती जतनाय घेवन आनी व्यक्तिगत सुरक्षिततायेची उपकरणां वापरून प्रशिक्षित मनशांचो उपेग करतले.

6. मंडळ, मालक/कब्जेदार, विक्रेते/फेरयेकार आनी हेरांच्यो जापसालदारकी.- (1) मंडळ आपल्या अधिकार क्षेत्रांतल्यो झोपडपट्टी/झोपडपट्टी सारक्या क्षेत्रांत घन कचरो वेवस्थापन सेवा पुरवण करतले.

(2) वेगळायल्लो घन कचरो एकठांय करपा खातीर मंडळ झोपडपट्टी/झोपडपट्टी क्षेत्रां भायर थारायिल्ल्या वेळार घरां घरांनी कोयर एकठांय करपी प्रणालीची सेवा पुरवण करतले.

(3) जे मेरेन मंडळा वरवीं आवश्यक प्रमाणांत घरां-घरांनी एकठांय करपाची सेवा पुरवण करतले ते मेरेन मंडळा वरवीं मानव निर्मित सामुदायीक कोयर साठोवणी केंद्रा कडेन दवरतले, जंय वेगळो केल्लो घन कचरो निर्मात्या कडल्यान एकठांय करूंक शकता.

(4) झोपडपट्टी/झोपडपट्टी सारक्या क्षेत्रांच्या वेळवार नितळसाणे खातीर मंडळा वरवीं थळावे नगरसेवक, कोयर बिलो समिती, नागरीक संघटना, सरकारी संस्था/कॉर्पोरेटर आनी हेरांच्या मदतीन नितळसाण मोहीमेचे आयोजन करतले.

(5) नियुक्त केल्ली सोजी आनी बाजारा व्यतिरिक्त खंयच्याय परिसरांचो दरेकी मालक/कब्जेदार, जो खंयच्याय वेवसायीक उपक्रम म्हणून कुक्कुट पालन, नुस्तें आनी सोर्जीत कोयर तयार करता, तांणी अशें तरेचो कचरो बंद आनी स्वच्छ स्थितींत वेगळो साठोवन दवरप आनी ह्या उद्देशा खातीर दर दिसा थारायिल्ल्या वेळार तो त्या कामा खातीर नियुक्त केल्ल्या घन कचरो एकठांय करपी वाहना कडेन दिवचो.

(6) घन कचरो वेवस्थापना खातीर स्थापन केल्ल्या सुविधांची मंडळ नेमान दुरुस्ती आनी देखरेख करतले.

(7) दरेकी विक्रेते/फेरयेकार तांचो जैव-विघटन आनी हेर घन कचरो कण्टेनर/कचऱ्यांची पेटी विक्रेच्या सुवातेर वेगळे दवरतले. हो कोयर विधिवत वेगळो करून मंडळा कडेन दिवपाची त्या विक्रेते/फेरयेकाराची जापसालदारकी आसतली, अशें करूंक नासल्यार पोट-नेम 10 च्या कलम (1) च्या प्रमाणें दंड आकारतले.

(8) दरेकी जायरात/हॉर्टिंग एजन्सी तांच्या जायरात/हॉर्टिंगाक लागून तयार जावपी कचरो आपल्या परिसरांत चिन्नित कण्टेनर/कचऱ्यांच्या पेटींत वेगळो दवरतले. हो कोयर विधिवत वेगळो करून मंडळा कडेन दिवपाची त्या दरेकी जायरात/हॉर्टिंग एजन्सीची जापसालदारकी आसतली, अशें करूंक नासल्यार पोट-नेम 10 च्या कलम (1) च्या प्रमाणें दंड आकारतले.

(9) कसलोय कचरो घराच्या पायणींत साठोवप ना वा उडोवप ना आनी खंयच्याय घन कचरो वेगळावणी करून तो मंडळान अधिसूचित केल्ल्या सुवातेर वा वेळार कचरो एकठांय करपी वाहनां कडेन व्हरून दिवप ही दरेकी मालक/कब्जेदाराची जापसालदारकी आसा.

(10) खंयच्याय भौशीक सुवातेर मिरवणूक, प्रदर्शन, सर्कस, जात्रा, राजकीय रॅली, वेवसायिक/धर्मीक/सामाजीक-संस्कृतीक कार्यावळी, निर्दशनां आनी प्रात्यक्षीक आनी हेरां सारक्यो भौशीक सभा वा कार्यक्रम मंडळाची परवानगी घेतल्या शिवाय आयोजीत करूंक मेळचीना. मंडळा वरवीं तांणी थारायिल्ले शुल्क आकारून कार्यावळीं खातीर परवानगी दिवंक शकता. हे शुल्क कार्यावळ सोपल्या उपरांत रोखडीच ती भौशीक सुवात पयलीं सारकीं करपा खातीर तांची डागडुजी/नितळसाण करपाच्या नदरेन सावधगिरी सुरक्षा जमा म्हणून आकारतले. आनी ही सुरक्षा जमा तेन्नाच परत करतले, जेन्ना कार्यावळ सोपल्या उपरांत ती भौशीक सुवात परत आपल्या पयलींच्या स्थितींत हाडल्या अशी मंडळाची खात्री जातली आनी अशें भौशीक मेळावे वा कार्यावळींक लागून तयार जाल्लो घन कचऱ्याची वेगळावणी, एकठांय करून तो आयोजकां वरवीं मंडळान नियुक्त केल्ल्या एकठांय केंद्रा कडेन दिलां हांची मंडळाक खात्री जातली. तशें जावंक नासल्यार सावधगिरी सुरक्षा जमा जप्त करून त्या भौशीक जागेक तांच्या पयलींच्या स्थितींत हाडपा खातीर थंय डागडुजी/नितळसाण करपा खातीर त्या निधीचो वापर करतले. ह्या तरेची सावधगिरी सुरक्षा जमा ही फक्त भौशीक सुवातेची नितळसाणे खातीर आसून त्या मालमत्तेक जाल्ल्या खंयच्याच लुकसाणी खातीर आसची ना. जर त्या कार्यावळीचो आयोजक प्रसंगाक लागून तयार जाल्लो घन कचऱ्याची नितळसाण, तो एकठांय करप आनी तांची येरादारी खातीर मंडळाची सेवा घेवंक शकता, तो मंडळा कडेन अर्ज करूंक शकतात आनी गरजे प्रमाणें पयलींच शुल्क भरूंक शकतात.

(11) दरेक मालक, निवासी, कचरो निर्माण करपी वा व्हडा प्रमाणांत कचरो निर्माण करपी घनकचरो ताच्या स्वताच्या आवारांत आनी आनी भोव-निवासी/सकुलांच्या बाबतींत, तांच्या स्वताच्या आवारांत उप-कलम 4त निर्दिश्ट केल्या प्रमाणें घनकचरो वेगवेगळ्या जाग्यार कचऱ्याच्या डब्यांनी एकठांय करून दवरतले. हो कचऱ्याचो डबो योग्य जाग्यार दवरतले आनी आजूबाजूच्या निवासी लोकांक/जनतेक आनी पदपथांक त्रास जावचे ना/आडखळ जावचे ना आनी भटकी जनावरांक तातूंत प्रवेश करूंक शकची ना.

(12) भौशीक जाग्यांनी संबंदीत सरकारी/निम्न सरकारी कार्यालयां वा संविधीक संस्था तांच्या मालकीच्या/ताब्यांत आशिल्ल्या परिसरांत ह्या पोट-नेमांची अंमलबजावणी खातीर जबाबदार आसतले.

(13) ताच्या नियंत्रणा खाला आशिल्ल्या परिसरांत वा क्षेत्रांत तयार जाल्ल्या सेंद्रीय कचऱ्याची प्रक्रिया, संस्करण आनी विलो लावपाक बल्क वेस्ट जनरेटर (Bulk Waste Generator), तुमच्या परिसरांत बायो-मिथेनेशन, वर्मी कम्पोस्टिंग, मायक्रोबियल कम्पोस्टिंग ह्या सारकिल्लो ओलो कचरो प्रक्रिया युनिट्स वा मंडळान मान्यताय दिल्ली हेर खंयचीय योग्य प्रक्रिया यंत्रणा उबारपाक मंडळा कडेन अर्जाची परवानगी करतलो.

7. वेगवेगळ्यो तरतूदी.- (1) जैव वैजकीय कचरो आनी उद्देगीक कचरो हो घन कचऱ्या वांगडा एकठांय करचो न्हय आनी अश्या प्रकाराचो कचरो जैव-वैजकीय कचरो वेवस्थापन नेम, 2016 आनी घातक कचरो वेवस्थापन नेम, 2016 नुसार जमा करतले.

(2) ह्या उप-नेमाच्या खंयच्याय तरतूदींचे उल्लंघन केले जाल्यार, मुख्य अधिकारी वा मंडळा वरवीं अधिकृत केल्ल्या खंयच्याय व्यक्तीक लागू आशिल्ले संबंदीत कायद्या प्रमाणें ख्यास्त/शुल्क दितले.

(3) दंड फांरीक करूंक ना जाल्यार, मुख्य अधिकारी अधिनेमाच्या कलम 281 अंतर्गत अपराध्या आड कारवाय करतले.

(4) पुनर्चक्रणाच्या हेतून कचरो हाताळूंक गुंतिल्ले स्कॅप डीलर वा अशी हेर कामां करपी संबंदीत अधिकाऱ्यां कडल्यान अभिप्रमाणन मंजूरी प्राप्त करची.

8. घन कचऱ्याचें वाहतूक. - (1) ओलो कचरो आनी सुको कचरो एकठांय करपा खातीर मंडळा वरवीं वेगवेगळी वाहनां पुरवण करतली. घन कचरो एकठांय करपा खातीर आनी वाहतूक करपाक एकूच वाहन दिल्यार, वेगळो केल्लो ओलो आनी सुको कचरो दवरपा खातीर अश्या वाहनांत वेगवेगळी कम्पार्टमेंटां आसची.

(2) ओलो कचरो संकलन करपा खातीर वापरपाच्या दरेकी वाहनांत आवश्यक क्षमतेची टाकी सयत एक लिचेट संकलन प्रणाली आसची. हे तरेचे वाहन घापिल्लें आसचें जाका लागून लोकांक कचरो दिसचे ना आनी शेवटची प्रक्रिया/बिलो लावपाच्या जाग्यार पावता मेरेन वाहतुकी दरम्यान कचरो रस्त्यार सांडचो ना वा अस्ताव्यस्त पडचो ना.

(3) हे तरेचीं सगळीं वाहनां नितळ दवरूंक जाय आनी नेमान धुवंक जाय.

9. नगरपालिकेच्या घन कचऱ्याचो पुनर्चक्रण. - घनकचरो प्रतिबंध करप, उणो करप, पुनर्बापर, पुनर्चक्रण, पुनर्प्राप्ती हाचेर भर दिवन कचरो जनरेटरा वरवीं वेवस्थापीत करतले आनी शेवटचो पर्याय म्हणल्यार बिलो लावप. सकयल दिल्ले पांवडें/उपाय आपणावचे:-

(a) जैव-विघटनीय कचऱ्याचेर प्रक्रिया करपा खातीर, वेगवेगळ्या तंत्रांचो वापर करूंक शकता, जशे, वर्मी-कम्पोस्टिंग, कम्पोस्टिंग, मेकानायज्ड कम्पोस्टिंग, बायो-मिथानेशन आनी हेर.

(b) एकल घर मालकाच्या घरा फाटल्या खड्यांचो वापर करून बायो-कम्पोस्टिंग करप. घरगुती कम्पोस्टिंग युनिटांक अधिकृतताय घेवची पडना.

(c) पुनर्बापर योग्य वस्तूंच्या पुनर्प्राप्ती खातीर सुक्या कचऱ्याचो खोताच्या जाग्यारूच वेगळो करप आवश्यक आसा. नितळ सुको कचरो कचरो-जनरेटरा वरवीं पावोवपाक जाय.

10. शुल्क आनी दंड तेच सुवातेर दिवप. - (1) ह्या पोट-नेमांच्या तरतूदींचें उल्लंघन जो कोण करता जाल्यार, ताका कॉलम (3), (4) आनी (5) प्रमाणें शुल्क भरचो पडटलो, जो सकयल्या तक्त्यांत कॉलम (2) त दिल्ले प्रमाणें जबाबदार थारतलो.

अनु. क्र.	तक्तो (रुपया)			
	उल्लंघनाचो तपशील	1 ^{वा} उल्लंघना खातीर शुल्क (रुपया प्रमाणें)	2 ^{वा} उल्लंघना खातीर शुल्क (रुपया प्रमाणें)	उपरांतच्या उल्लंघना खातीर शुल्क (रुपया प्रमाणें)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
(A)	खोताचेर कचरो वेगळो करूंक ना जाल्यार, कचऱ्याच्या दरेक प्रकारा खातीर वेगवेगळे कचऱ्याचे डबे/कचऱ्याची पेटी उपलब्ध करपाक आनी सांबाळपाक, प्लास्टिक पिशवेंत कचरो दिल्यार, एकठांय करपाच्या वेळार वेगळो केल्लो कचरो मिस्र केल्यार, वा थारायिल्ल्या एकठावणी सुवातेर वेगळायिल्लो कचरो दवरूंक ना जाल्यार.			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	200	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	500	750	1000

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	200	-	
(B)	सरभोवतणी नितळसाण दवरुंक ना जाल्यार,			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	500	750	1000
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	500	750	1000
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	500	-	-
(C)	पोट-नेमां बरवीं गरजे प्रमाणें वेवसायीक/घरगुती घातक कचरो साठोवन दवरुंक ना जाल्यार आनी कचरो दिवंक ना जाल्यार,			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	250	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	300	500	1000
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	250	-	-
(D)	पोट-नेमा बरवीं गरजे प्रमाणें घरगुती जैव-वैजकी कचरो साठोवन दवरुंक ना जाल्यार आनी दिवंक ना जाल्यार,			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	300	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	300	500	750
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	300	-	-
(E)	तपासणी खातीर आवारांत प्रवेश दिवंक ना जाल्यार,			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	250	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	250	500	750
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	250	-	-
(F)	परवानगी शिवाय भौशीक मेळावो वा कार्यावळी आयोजीत केल्यार	10,000	30,000	50,000
(G)	रस्त्यार/गल्लीर कोयर उडयल्यार			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	250	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	500	1000	2000

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	250	-	-
	4. वाहनां	2000	-	-
(H)	धारायिल्ल्या प्रमाणें वेगवेगळ्या प्रकाराचे बांदकाम आनी मोडतोड कचरो दिवंक ना जाल्यार.			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	500	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/ /आवास/इटरी आनी हेर.)	500	1000	2000
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	500	-	-
(I)	धारायिल्ल्या प्रमाणें वागेचो कचरो आनी झाडांची छाटणी केल्लो कचरो दिवंक ना जाल्यार.			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	500	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/ /आवास/ इटरी आनी हेर.)	500	1000	1500
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	500	-	-
(J)	कचरो जळोवन विल्लो लायल्यार			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	1000	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/ /आवास/इटरी आनी हेर.)	1000	2000	5000
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	1000	-	-
	4. आनी हेर	1000	-	-
(K)	पोट-नेमाच्या तरतुदी आड बांदकाम आनी मोडतोड कचरो एकठांय करपा खातीर.			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	1000	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापना (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/ /आवास/इटरी आनी हेर.)	2000	2500	5000
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	1000	-	-
	4. वाहनां	5000	-	-
(L)	वेगळो कचरो मिश्रण केल्ल्या वड्डल एजन्सी/एजन्ट/कर्मचारी हांचेर कारवाय.			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	200	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/ /आवास/इटरी आनी हेर.)	200	-	-

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	200	-	-
	4. एजन्सी/एजन्ट/कर्मचारी	200	-	-
(M)	पोट-नेमांत नमूद केल्ल्या प्रमाणें नुस्तें, कुक्कुड पालन आनी मांसाचो कचरो साठोवन दवरल्यार आनी वितरण करुंक ना जाल्यार.			
	1. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	500	1000	2000
(N)	बल्क वेस्ट जनरेटरा वरवीं कम्पोस्टिंग करुंक ना जाल्यार			
	1. निवासी युनिट (वैयक्तीक घराबो), निवासी कॉलनी, घरनिर्माण सोसायटी.	दिसाक 100 रुपया	-	-
	2. वेवसायीक आस्थापनां (हॉटेल/खाणावळ/कार्यालयां/आवास/इटरी आनी हेर.)	दिसाक 100 रुपया	-	-
	3. संस्थापनां (धर्मीक, शिक्षणीक, ट्रस्ट नी हेर.)	दिसाक 100 रुपया	-	-
	4. आनी हेर	दिसाक 100 रुपया	-	-

(2) ह्या पोट-नेमाच्या तरतुदीचें उल्लंघन केल्यार न्युमेन्स डिटेक्टर तेच सुवातेर शुल्क लागू करतले.

परिशिष्ट I

[पोट-नेम 4 (5) पळोवचो]

बायोडिग्रेडेबल आनी पुनर्चक्रण केल्ल्या कचऱ्याच्या देखीची सुची पळोवची

	बायोडिग्रेडेबल		पुनर्चक्रण (नॉन-बायोडिग्रेडेबल)
(i)	रांदचे कुडींतलो कचरो: च्या पालो, तांतयां कवटी, फळांचें आनी भाजयांच्यो साली	(i)	खबरांपत्रां
(ii)	मांस आनी हाडां	(ii)	कागद, पुस्तकां आनी नेमाळीं
(iii)	फुलां सयत बाग आनी पांनांचो कोयर	(iii)	ग्लास
(iv)	सोफळ पेपर	(iv)	धातूचें वस्तू आनी वायर
(v)	नितळ केल्या उपरांत घरांतलो धुल्ल	(v)	प्लास्टीक
(vi)	कट्यो	(vi)	कपड्यांच्यो चिंद्यो
(vii)	गोबर	(vii)	चामडें
(viii)	रांदिल्ल्या जेवणाचो कचरो (उदकांन धुंवप)	(viii)	रेक्सीन
(ix)	पोशिल्ल्या जनावरांचें जेवण आनी तांचे केंस	(ix)	रबर
(x)	वापरिल्ले पेपर टावल, टिशू, कागदाचे नेपकीन आनी टोयलेट पेपर रोल	(x)	लाकूड/लांकडी सामान (फर्नीचर)
		(xi)	बंडल

परिशिष्ट II

[पोट-नेम 4 (7) पळोवचो]

विस्तारीत उत्पादक जापसालदारेन स्थानीय अधिकृत पुरवणदारकां मार्फत निर्मात्या कडेन परत करूंक शकतात असो धोको दिवपी घरगुती कचऱ्याची सुची.

- (a) एरोसोल कॅन.
- (b) बॅटरी आनी बटन सेल्स.
- (c) ब्लीच आनी घरगुती रांदची कूड आनी नाले नितळ करपाचे पदार्थ आनी तांचे डबे.
- (d) कार बॅटरी, तेलाचे फिल्टर आनी कारीची जतनाय घेवपाची उत्पादनां आनी उपभोग्य वस्तू.
- (e) रसायन आनी मिस्तूर करपी आनी तांचे डबे.
- (f) सौंदर्य साधन वस्तू, रसायन आदारीत जंतूनाशक आनी आनी तांचे डबे.
- (g) लायट बल्ब, ठूव लायटी आनी कॉम्पॅक्ट फ्लॉरसेंट लॅम्प (सीएफएल).
- (h) उडयिल्ली वखदां आनी तांचीं कण्टेनरां.
- (i) रंगाचे, तेलाचे, लुब्रिकण्ट, गोम, यीनर आनी तांचे डबे.
- (j) किटकनाशक आनी हवींसायड आनी तांचे डबे.
- (k) फोटोग्राफीक ऑडिओ/विडिओ टेप आनी तांचे कण्टेनर, रसायन.
- (l) लांकडी सामान (फर्नीचर), पॅकेजींग आनी उपकरणांचे स्टायरोफोम आनी सॉफ्ट फोम पॅकेजींग.
- (m) थर्मामिटर आनी मर्कुरी आशिल्ले उत्पाद.
- (n) सॅनिटरी पॅड्स आनी डायपर, उडयिल्ली वखदां, दुशीत सामुग्री आनी गेज.

आदेशान आनी गोंय राज्यपालाच्या नांवान.

आयएँएस, संचालक, नागरी विकास आनी पदसिध्द जोड सचीव, डॉ. तारीक थोमस.

पणजी, 24 सप्टेंबर, 2020.

**नगर विकास खाते
(नगरपालिका प्रशासन)**

अधिसूचना

10/661/2018/DMA/Sanitation Rules/ByeLaws/1614

गोवा नगरपालिका अधिनियम, 1968 (1969 चा अधिनियम क्र. 7) च्या कलम 308 च्या उप-कलम (1) द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, गोवा सरकारद्वारे खालील आदर्श उपविधि तयार केले आहे, ते म्हणजेच:-

1. **संक्षिप्त शीर्षक**- या उपविधिंना आदर्श नगरपालिका घनकचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) उपविधि, 2020 असे म्हटले जाईल.

2. **स्पष्टीकरण**- (1) या उपविधिंमध्ये, संदर्भानुसार अन्यथा आवश्यक नसल्यास,-

(a) "अधिनियम" म्हणजे गोवा नगरपालिका अधिनियम, 1968 (1969 चा अधिनियम क्र. 7);

(b) "एजन्सी/एजण्ट/कंत्राटदार/सेवा प्रदाता" म्हणजे या उपविधि आणि घनकचरा व्यवस्थापन नियम, 2016 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे रस्ते/फूटपाथ, कचरा गोळा करणे, कचरा उचलणे आणि त्याची विल्हेवाट लावणे, शुल्क/दंड गोळा करण्यासाठी पालिकेने भाड्याने घेतलेली/नियुक्त केलेली अस्तित्वात असलेली कोणतीही व्यक्ती.

(c) "लागू अधिनियम आणि नियम" म्हणजे पर्यावरण संरक्षण अधिनियम, 1986 (1986 चा अधिनियम क्र. 29), गोवा नगरपालिका अधिनियम, 1968 (1969 चा अधिनियम क्र. 7), घनकचरा व्यवस्थापन नियम, 2016, गोवा जैव-अविघटनशील कचरा (नियंत्रण) अधिनियम, 1996 (1997 चा अधिनियम क्र. 5), गोवा जैव-अविघटनशील कचरा (नियंत्रण) नियम, 1997, प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016, ई-कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016, बांधकाम आणि पाडलेले बांधकाम कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016 आणि जैव-वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016, वेळोवेळी सुधारित केल्याप्रमाणे आणि त्या अंतर्गत तयार केलेले इतर कोणतेही संबंधित अधिनियम आणि नियम, उपविधि.

(d) "जैव-विघटनशील कचरा/ओला कचरा" म्हणजे कोणताही सेंद्रिय पदार्थ जो सूक्ष्म-जीवांद्वारे सहजपणे स्थिर संयुगांमध्ये विघटित जाऊ शकतो जसे की वनस्पती व प्राण्यांद्वारे तयार होणारा कचरा जसे स्वयंपाकघरातील कचरा, अन्न आणि फुलांचा कचरा, पानांचा केरकचरा, बागेतील कचरा, जनावरांचे शेण, मासे/मांसाचा कचरा आणि इतर कोणतेही साहित्य जे सूक्ष्म-जीवांच्या कृतीमुळे खराब/विघटित होते.

(e) "जैव-वैद्यकीय कचरा" म्हणजे मनुष्य किंवा प्राण्यांचे निदान, उपचार किंवा लसीकरणादरम्यान किंवा त्या संबंधित संशोधन उपक्रमांमध्ये किंवा जैविक सामग्री तयार करताना किंवा चाचणी किंवा आरोग्य शिविरांमध्ये, वेळोवेळी सुधारित केल्याप्रमाणे जैव-वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016 ला जोडलेल्या अनुसूची I मध्ये नमूद केलेल्या प्रकाराचाही समावेश आहे.

(f) "बागेतील आणि फळबागेतील मोठ्या प्रमाणातील कचरा" म्हणजे उद्याने, बागा, ट्रॉफिक आयलंड, रस्ता विभाजक इत्यादींमधून होणारा मोठ्या प्रमाणातील घनकचरा ज्यात गवत आणि लाकडाची कडी, तण, लाकडी 'तपकिरी' कार्बनयुक्त सामग्री जसे झाडाची छाटणी, फांद्या, लाकूड चिरणे, पेंढा आणि सुकलेली पाने आणि झाडाची छाटणी, जी जैव-विघटनशील कचऱ्यासाठी दैनंदिन धरोधरी गोळा करण्याच्या प्रणालीमध्ये सामावून घेता येत नाही.

(g) "मोठ्या प्रमाणातील कचरा निर्माता" म्हणजे कोणतीही व्यक्ती ज्याचा ओला कचरा निर्मितीचा दर प्रतिदिन सरासरी 25 किलोग्राम किंवा बाग किंवा बागायती कचरा प्रति महिना 1000 किलोग्राम पेक्षा जास्त आहे आणि ज्यात घर/फ्लॅटचा मालक किंवा ताबेदार, हाऊसिंग सोसायटी, रेस्टॉरंट, हॉटेल, बाजार, औद्योगिक वसाहत, शॉपिंग कॉम्प्लेक्स/मॉल, राज्य किंवा केंद्र सरकारची इमारत, स्थानिक संस्था, सार्वजनिक क्षेत्र उपक्रम, खाजगी कंपनी, रुग्णालय,

नर्सिंग होम, शाळा, महाविद्यालय, विद्यापीठ, इतर शैक्षणिक संस्था, वसतिगृह, हॉटेल, व्यावसायिक आस्थापन, प्रार्थनास्थळ, स्टेडीया आणि क्रीडा संकुल, क्लब, जिमखाना, लग्न सभागृह, करमणूक/मनोरंजन संकुल इ. इमारतींचा समावेश आहे.

(h) "संचयन" म्हणजे पालिकेने निर्दिष्ट केलेल्या निर्मितीच्या खोतामधून किंवा नियुक्त कचरा गोळा करण्याचा प्राथमिक जाग्यांद्वारे अधिकृत व्यक्तीमार्फत घनकचरा सुरक्षितपणे आणि पर्यावरणीयदृष्ट्या योग्य उचलणे आणि काढणे.

(i) "कचराखत तयार करणे" म्हणजे सूक्ष्मजीवांद्वारे सेंद्रिय पदार्थांचे अपघटन/अवनती/विघटन होणारी एक नियंत्रित प्रक्रिया ज्यामध्ये वर्मी-कंपोस्टिंगचा समावेश आहे, ज्यात जैव-विघटनशील कचऱ्याचे कचराखतामध्ये रूपांतर करण्यासाठी गांडूळ वापरले जातात.

(j) "कंत्राटदार" म्हणजे मंडळाने अधिकृत केलेली एक व्यक्ती किंवा संस्था जी करारानुसार पर्यावरणास अनुरूप आणि सुरक्षित पद्धतीने काम करण्यास सेवा, सामग्री किंवा कर्मचारी पुरविण्याचे काम हाती घेते.

(k) "बांधकाम आणि पाडलेले बांधकाम" म्हणजे बांधकाम, पुनर्निर्मिती, नूतनीकरण, दुरुस्ती आणि पाडलेले बांधकाम कार्यांमुळे निर्माण होणारी सामग्री, भंगार आणि त्याचा कचरा ज्यात कोंक्रीट, सिमेंट, मोटार (ग्राऊट/पुट्टी), विटा, लाकूड, डांबर (रस्त्यांवरचा), रुफिंग (लेटराईट क्ले), काच, सेरामिक, प्लास्टर ऑफ पेरिस, प्लास्टिक, धातू आणि इतर संबंधित कचऱ्यांचा समावेश आहे.

(l) "डिलिव्हरी" म्हणजे कोणताही विलग केलेला घनकचरा, पालिकेला, वर्गीकरण केंद्र/सामग्री पुनर्प्राप्ती सुविधेला, कचराखत तयार करण्याच्या केंद्राला/स्थान, लँडफिल साईटला, नगरपालिका कामगाराला किंवा असा विलग केलेला कचरा घेण्यासाठी पालिकेने नियुक्त केलेल्या, प्राधिकृत किंवा परवानाधारक इतर कोणत्याही व्यक्तीला किंवा पालिकेद्वारे प्राधिकृत किंवा परवानाधारक इतर कोणत्याही व्यक्तीला सोपवणे.

(m) "घरोघरी कचरा गोळा करणे" म्हणजे घरे, दुकाने, व्यावसायिक आस्थापने, कार्यालये, संस्थात्मक किंवा इतर कोणत्याही अनिवासी परिसराच्या दारात जाऊन विलग केलेला घनकचरा गोळा करणे आणि प्रवेशदारातून किंवा गृहनिर्माण सोसायटी, बहुमजली इमारत किंवा अपार्टमेंट्स, मोठी निवासी जागा, व्यावसायिक किंवा संस्थात्मक संकुल किंवा परिसराच्या तळमजल्यावरील एका निर्दिष्ट स्थानावरून असा कचरा गोळा करणे याचा समावेश आहे.

(n) "कचऱ्याचे पर्यावरणीयदृष्ट्या योग्य व्यवस्थापन" म्हणजे अशा कचऱ्यामध्ये असलेल्या घातक पदार्थांमुळे होणाऱ्या समस्यांमुळे कचऱ्याचे व्यवस्थापन सुनिश्चित करण्यासाठी अशी पावले उचलणे आवश्यक आहे ज्यामुळे प्रतिकूल परिणामांच्या विरोधात आरोग्य आणि पर्यावरणाचे रक्षण होईल.

(o) "कार्यक्रम" म्हणजे एक नियोजित व प्राधिकृत सार्वजनिक किंवा सामाजिक कार्यक्रम जो एखाद्या निश्चित वेळी व ठिकाणी होतो. उदा.: मेळे, आरोग्य शिबीरे, प्रदर्शने, मनोरंजनात्मक कार्यक्रम इ.

(p) "अतिरिक्त उत्पादक जबाबदारी" म्हणजे उत्पादनकर्ता किंवा उत्पादक किंवा ब्रँड मालक किंवा समान भागधारक यांच्यावर कचरा विलग करणे, गोळा करणे, साठविणे, पुनश्चक्रण, वाहतूक, क्रिया, प्रक्रिया किंवा विल्हेवाट किंवा उत्पादनापलीकडील देण्यात आलेली इतर कोणतीही जबाबदारी, त्यांचे ग्राहकोत्तर उपयोगाच्या किंवा आयुष्याच्या समाप्तीपर्यंत उत्पादनांचे पर्यावरणीयदृष्ट्या योग्य व्यवस्थापन होईपर्यंत, आणि विशिष्ट प्रकारांमध्ये निर्दिष्ट केलेल्या कचऱ्याच्या संदर्भात, जे पुढील नियमांमध्ये नमूद करण्यात आले आहेत -

(a) घनकचरा व्यवस्थापन नियम, 2016.

(b) प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016

(c) ई-कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016

(d) लागू होणारे इतर कोणतेही अधिनियम व नियम जे अधिसूचित केले जाऊ शकतात आणि वेळोवेळी दुरुस्त केले जाऊ शकतात;

(q) "कचरा निर्मिती" म्हणजे घन कचरा निर्मिती आणि यामध्ये पालिकेच्या अखत्यारित घन कचरा निर्मिती किंवा त्यासाठी कारणीभूत ठरणारी व्यक्ती किंवा आस्थापन किंवा कोणताही परिसर यांचा समावेश आहे;

(r) "सरकार" म्हणजे गोवा सरकार;

(s) "लॅंडफिल" म्हणजे वैज्ञानिकदृष्ट्या तयार केलेले कचरा विल्हेवाटीचे ठिकाण जे घन कचऱ्याचे अवशेष टाकण्यासाठी वापरले जाते. ही सुविधा, लागू नियामक मार्गदर्शक तत्वांनुसार आणि भूजल, पृष्ठजल व हवा यांचे प्रदूषण, उडणारी धूळ, वाऱ्याने उडालेला कचरा, दुर्गंधी, आगीचा धोका, पक्ष्यांचा धोका, कीटक किंवा उंदीर, हरितवायू उत्सर्जन, अस्थिर उतरणी आणि धूप यासाठी घेतलेले संरक्षणात्मक उपाय वापरूनच तयार करण्यात आलेली असते.

(t) "केरकचरा" यामध्ये कचरा किंवा कचऱ्याच्या साहित्याचा समावेश असतो ज्याची अयोग्यरित्या विल्हेवाट लावलेली असते, आणि ज्यामुळे उपद्रव, धाण, अस्वच्छ परिस्थिती, विद्रुपता तयार होते आणि ज्यामुळे स्वच्छता, सार्वजनिक सुव्यवस्थितपणा व हालचाल, पर्यावरण, सार्वजनिक आरोग्य, सुरक्षा, जीवन व कल्याण यांना हानी संभविते, आणि जर तो टाकला, फेकला, विखुरला, साठला किंवा स्वच्छ न करता पडून राहिला किंवा उचलला गेला नाही, तर तो पडून, खाली उतरून, उडून, सिरपून, पासरून किंवा इतर कोणत्याही प्रकारे वाट काढून कोणत्याही सार्वजनिक किंवा खासगी जागेत येऊ शकतो आणि त्या जागेचा योग्य वापर करण्यास आळा बसू शकतो.

(u) "उपद्रव" म्हणजे अशी एखादी कृती, वगळणे ज्यामुळे दृष्टी, वास, श्रवण या इंद्रियांना जखम, धोका, त्रास किंवा हानी पोहोचू शकते किंवा पोहोचण्याची शक्यता असते किंवा जे जीवनासाठी धोकादायक असते किंवा ठरू शकते किंवा आरोग्यासाठी हानीकारक असते किंवा ठरू शकते किंवा मालमत्ता व पर्यावरण यांच्यासाठी धोकादायक असते किंवा ठरू शकते;

(v) "उपद्रव शोधक" (NDs) म्हणजे आणि मुख्य अधिकारी, नगरपालिका अभियंते, स्वच्छता निरीक्षक, नगरपालिका निरीक्षक किंवा या उप-विधिंच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करण्याकरिता किंवा सार्वजनिक उपद्रवाच्या घटनांचा शोध घेण्यासाठी पालिकेने अधिकार दिलेली इतर कोणतीही व्यक्ती यांचा त्यात समावेश असतो;

(w) कोणतेही युनिट, मालमत्ता किंवा परिसर यांच्या बाबतीत "ताबेदार" म्हणजे एखादी व्यक्ती किंवा व्यक्तींचा समूह ज्यांचे त्या युनिटच्या, मालमत्तेच्या किंवा परिसराच्या व्यवहारांवर नियंत्रण आहे आणि कोणत्याही कचरा साहित्याच्या बाबतीत, कचरा साहित्याचा ताबा असणाऱ्या व्यक्तीचा त्यात समावेश आहे आणि पुढील गोष्टींचाही समावेश आहे

(a) मालक;

(b) एखादी व्यक्ती जी सध्यापुरती मालकाला जमिनीचे किंवा इमारतीचे भाडे किंवा भाड्याचा कोणताही भाग, ज्या संदर्भात असे भाडे दिले जाते किंवा देय आहे, ते फेडत आहे किंवा फेडण्यास जबाबदार आहे; त्याच्या ताब्यात असलेल्या, किंवा कोणत्याही उद्देशासाठी असो, अन्यथा कोणतीही जमीन किंवा इमारत किंवा त्याचा काही भाग वापरत आहे;

(c) आपल्या जमिनीचा किंवा इमारतीचा ताबा असलेला किंवा अन्यथा वापरणारा मालक;

(d) कोणत्याही जमिनीचे किंवा इमारतीचे भाडे न देणारा भाडेकरू;

(e) कोणत्याही जमिनीचा किंवा इमारतीचा ताबा असलेला परवानाधारक, आणि

(f) कोणत्याही जमीन किंवा इमारतीचा वापर आणि ताबा असल्याबद्दल मालकाला नुकसान भरपाई देण्यास जबाबदार असलेली कोणतीही व्यक्ती; आणि

(g) रेल्वेचे महाव्यवस्थापक आणि

(h) सरकारी खात्याचे प्रमुख, ज्यांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या संबंधित मालमत्तांच्या संदर्भात;

(x) "पॉइंट टू पॉइंट कलेक्शन" म्हणजे पालिकेने नियुक्त केलेल्या विशिष्ट पिक-अप पॉइंट्समधून नगरपालिकेचा घनकचरा गोळा करण्याची प्रणाली, ज्यापर्यंत निर्मात्याने वेगळा केलेला, गोळा केलेला आणि संग्रहित कचरा पालिकेद्वारे प्रदान/नियुक्त केलेल्या वाहनांमधून वितरित करण्यासाठी आणणे आवश्यक आहे;

(y) "आवार" म्हणजे इमारत, इमारतीतील सदनिका, घर, पडघर, पक्के, शेड, झोपडी आणि इतर कोणतीही तात्पुरती किंवा कायमस्वरूपी रचना, दगडी बांधकाम, विटा, माती, लाकूड, धातू किंवा इतर कोणतेही साहित्यानिशी तयार केलेली

जागा, कोणत्याही कार्यकाळातील जमीन मग ती खुली असो किंवा बंद असो, बांधकाम केलेले किंवा राहण्यासाठी वापरात नसलेले निवास असो, व्यापार, उद्योगधंदा, सेवा, व्यवसाय, यासह विवाह, मेजवानी, सभा, प्रदर्शन, आयोजित कार्यक्रम, इ. सरकारी किंवा इतर कोणत्याही सार्वजनिक किंवा खाजगी हेतूसाठी वापरात असलेली जागा आणि ज्यामध्ये सार्वजनिक रस्त्यांच्या कोणत्याही भागाचा समावेश आहे जो पालिकेने वाहनांच्या पार्किंगसाठी, रस्त्यावरील विक्री, कामाच्या ठिकाणी साहित्य साठवण्यासाठी किंवा वाहनांच्या हालचाली व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही सार्वजनिक किंवा खाजगी हेतूसाठी वापरण्याची परवानगी दिली असल्यास त्याचा समावेश आहे.

(z) "प्रक्रिया" म्हणजे कोणतीही वैज्ञानिक प्रक्रिया ज्याद्वारे घनकचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी पुनर्वापर, पुनश्चक्रण किंवा नवीन उत्पादनांमध्ये रूपांतरण किंवा जमिनीच्या भरावासाठी योग्य बनवण्याच्या उद्देशाने प्रक्रिया केली जाते.

(za) "सार्वजनिक उपद्रव" म्हणजे कोणतेही कृत्य, वगळणे, गुन्हा किंवा अपकृत्य ज्यामुळे कोणत्याही सार्वजनिक ठिकाणी उपद्रव होतो किंवा होण्याची शक्यता असते.

(zb) "सार्वजनिक ठिकाण" म्हणजे कोणतीही जागा जी लोकांच्या वापरासाठी आणि मनोरंजनासाठी खुली असते, जी प्रत्यक्षात वापरलेली असते किंवा जिचा आनंद लोकांनी घेतलेला असो किंवा नसो.

(zc) "केर" ज्यामध्ये धूळ, राख, तुटलेल्या बिटा, तुटलेली काच, बागेतील कचरा आणि इतर कोणत्याही प्रकारचा कचरा जो आक्षेपार्ह नाही किंवा सांडपाणी नाही अशा गोष्टींचा समावेश आहे.

(zd) "पात्र" म्हणजे उपविधि 6 मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे कोणत्याही प्रकारच्या घनकचऱ्याच्या साठवणुकीसाठी वापरली जाणारी कचरा पेटी आणि पिशव्यांचा समावेश असलेले कंटेनर.

(ze) "नाकारलेला कचरा" म्हणजे विविध क्रियाकलाप, प्रक्रियेतून निर्माण होणाऱ्या कोणत्याही कचऱ्याचा प्रकार, जो विघटनशील/अविघटनशील स्वरूपातील कचरा असतो आणि सदर कचरा घन किंवा अर्ध-घन स्वरूपात असतो जो निर्मात्याने वापरता येत नाही, उपयोगात आणू शकत नाही, किंवा त्यावर प्रक्रिया करू शकत नाही अशा स्वरूपात उपलब्ध असतो.

(zf) "अनुसूची" म्हणजे या उपविधिंना जोडलेली अनुसूची.

(zg) "घनकचरा" म्हणजे घन किंवा अर्ध-घन स्वरूपातील घरगुती कचरा, स्वच्छताविषयक कचरा, व्यावसायिक कचरा, संस्थात्मक कचरा, खानपान आणि बाजारातील कचरा आणि इतर अनिवासी कचरा, रस्त्यावरील सफाई, गाळ उपसल्याने किंवा पृष्ठभागाच्या नाल्यांमधून गोळा झालेला कचरा, फलोत्पादन कचरा, शेती आणि डेअरीशी निगडित कचरा, प्रक्रिया केलेला जैव-वैद्यकीय कचरा ज्यामध्ये औद्योगिक कचरा, जैव-वैद्यकीय कचरा आणि ई-कचरा, बॅटरीसंबंधित कचरा, पालिकेच्या स्थानिक हद्दीत तयार झालेला किरणोत्सारी कचरा वगळता इतर सर्व कचरा प्रकारांचा समावेश होतो.

(zh) "साठवण" म्हणजे केरकचरा, उपद्रव, कीटक, भटक्या प्राण्यांचे आकर्षण किंवा जास्त दुर्गंधी टाळण्यासाठी मंजूर/विहित पात्रात वेगळा केलेल्या घनकचऱ्याचे तात्पुरते आणि योग्य नियंत्रण.

(zi) "रस्त्यावरील विक्रेता" म्हणजे साहित्य, वस्तू, माल, खाद्यपदार्थ किंवा दैनंदिन वापराच्या वस्तूंच्या विक्रीमध्ये गुंतलेली व्यक्ती किंवा रस्त्यावर, लेन, साइड बॉक, फूटपाथ, पदपथ, सार्वजनिक पार्क किंवा सार्वजनिक ठिकाण किंवा खाजगी क्षेत्रात तसेच तात्पुरत्या बांधलेल्या संरचनेतून किंवा एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी फिरणारे विक्रेते व इतर कोणत्याही ठिकाणी सामान्य लोकांना सेवा देण्यामध्ये गुंतलेल्या कोणत्याही अधिकृत व्यक्तीचा समावेश यात असू शकतो व ज्यामध्ये फेरीवाले, पेडलर, स्कॅटर व इतर सर्व समानार्थी शब्दांचा समावेश आहे जे स्थानिक किंवा प्रदेश विशिष्ट असू शकतात; आणि त्यांच्या व्याकरणाच्या भिन्नता आणि संज्ञानात्मक अभिव्यक्तींसह "रस्त्यावरील विक्रेता (स्ट्रीट वेंडिंग)" हे शब्द त्यानुसार मानले जातील.

(zj) "खोत" म्हणजे एखादा परिसर किंवा कोणताही पॉईंट जेथून घनकचरा निर्माण होतो.

(zk) "रस्ता" म्हणजे कोणताही मार्ग, रस्ता, लेन, चौक, प्रांगण, अरुंद रस्ता, गल्ली, पायवाट, संपूर्ण मार्ग असो किंवा सदर रस्ता बांधलेला असो किंवा नसो, ज्यावर जनतेला मार्गक्रमण करण्याचा अधिकार आहे आणि पूल किंवा रहदारीच्या वाटेवर मार्ग किंवा पायवाट यांचा समावेश असतो.

(zl) "वाहतूक" म्हणजे घनकचरा वाहून नेणे, प्रक्रिया केलेला, अंशतः प्रक्रिया केलेला किंवा एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी प्रक्रिया न करता पर्यावरणास अनुकूल पद्धतीने विशेषतः डिझाईन केलेल्या मोटराइज्ड किंवा नॉन-मोटराइज्ड वाहतूक प्रणालीद्वारे नेणे, जेणेकरून वेगळ्या केलेल्या कचऱ्याचे मिश्रण, दुर्गंधी, केरकचरा, उपद्रव, गळती, वाईट स्थिती आणि कीटकांचा प्रवेश टाळता येईल.

(zm) "क्रिया" म्हणजे कोणतीही वैज्ञानिक किंवा तांत्रिक पद्धत, तंत्र किंवा प्रक्रिया ज्यामध्ये कचऱ्याची भौतिक, रासायनिक किंवा जैविक वैशिष्ट्ये किंवा रचना बदलण्यासाठी डिझाईन केलेले असते जेणेकरून घनता आणि क्षमता यांचे प्रमाण कमी होऊन हानी होण्याची तीव्रता कमी असते.

(zn) "कचरा वेचक" म्हणजे कचरा निर्माण होणाऱ्या ठिकाणाहून, रस्ते, डबे, साहित्य पुनर्प्राप्ती सुविधा, प्रक्रिया आणि कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्याच्या स्त्रोतांमधून पुनर्वापर करण्यायोग्य आणि पुनर्वापर करता येण्याजोग्या घनकचऱ्याचे संकलन आणि पुनर्प्राप्तीमध्ये अधिकृत, प्रशिक्षित व्यक्ती किंवा व्यक्तींचा समूह जो थेट किंवा मध्यस्थांद्वारे त्यांची उपजीविका मिळवण्यासाठी अनौपचारिकपणे कार्यरत असतो.

(2) या उपविधिमध्ये वापरलेले परंतु परिभाषित न केलेले शब्द आणि अभिव्यक्ती, परंतु घनकचरा व्यवस्थापन नियम, 2016 आणि/किंवा इतर कोणत्याही लागू असलेल्या अधिनियमांमध्ये आणि नियमांमध्ये परिभाषित केलेले, त्यांना सदर नियमांमध्ये आणि अशा लागू अधिनियमांमध्ये व नियमांमध्ये असलेले अनुक्रमे तेच अर्थ असतील.

3. केरकचरा आणि इतर उपद्रव प्रतिबंध- कोणत्याही व्यक्तीने

(i) पालिकेतर्फे निर्धारित ठिकाणी अशा उद्देशासाठी किंवा विशिष्टपणे निर्धारित केलेली किंवा त्यासाठी प्रदान केलेली किंवा अशा हेतूसाठी वेगळी ठेवलेली पात्रे वगळता, कोणत्याही व्यापलेल्या/न व्यापलेल्या/खुल्या/रिक्त सार्वजनिक किंवा खाजगी ठिकाणी कचरा फेकू किंवा जमा करू नये.

(ii) कोणत्याही रस्त्यावर, मार्गावर, साईड-वॉक, क्रीडांगण, बाग, ट्रॅफिक आयलॅंड, पाणवटे, नाले किंवा इतर सार्वजनिक/खाजगी ठिकाणी कचरा फेकू किंवा जमा करू नये.

(iii) केरकचरा भरलेला कोणताही ट्रक किंवा इतर वाहन चालविणार नाही किंवा हलविणार नाही, जोपर्यंत अशा वाहनाला,-

(a) कोणत्याही रस्त्यावर, साईड-वॉक, ट्रॅफिक आयलॅंड, क्रीडांगण, बाग, पाणवटे, नाले किंवा इतर सार्वजनिक/खाजगी ठिकाणी केरकचरा उडून जाऊ नये किंवा जमा होऊ नये यासाठी तो झाकण्याची व्यवस्था असावी.

(b) निचरा संकलन सुविधा असावी ज्याद्वारे कचरा अंतिम प्रक्रिया/विल्हेवाट लावण्याच्या ठिकाणी पोहोचपर्यंत कोणत्याही प्रकारे सांडणार नाही; आणि

(iv) स्वयंपाक, आंधोळ, थुंकणे, लघवी करणे, शौच करणे, जनावरे आणि पक्ष्यांना खायला घालणे किंवा त्यांच्या विष्टा/शौचाला परवानगी देणे, भांडी/कपडे किंवा इतर कोणतीही वस्तू धुणे किंवा कोणत्याही प्रकारची साठवण ठेवणे या क्रिया, अशा कोणत्याही उद्देशासाठी विशिष्टपणे प्रदान केलेल्या अशा सार्वजनिक सोयी किंवा सुविधांव्यतिरिक्त, कोणत्याही सार्वजनिक ठिकाणी करू नयेत.

4. घनकचरा वेगळा करणे, साठवणे, डिलिव्हरी आणि गोळा करणे.- (1) प्रत्येक घनकचरा निर्मात्याने, निर्माण स्त्रोताच्या ठिकाणी घनकचऱ्याला, पालिकेने वेळोवेळी ठरवलेल्या श्रेणींमध्ये वेगळे करावे. घनकचरा वेगळा करून संबंधित पात्रात खालीलप्रमाणे साठवला जाईल म्हणजे:-

(a) विघटनशील (ओला) कचरा – हिरवी कचरापेटी

- (b) सॅनिटरी नॅपकिन्स, डायपर, टॅम्पन्स वगळता इतर घरगुती घातक कचरा – लाल कचरापेटी
- (c) पूर्ण प्रक्रिया केलेला जैव-वैद्यकीय कचरा (लागू नियमांनुसार)
- (d) पुनश्चक्रणीय – निळी कचरापेटी
- (e) अपुनश्चक्रणीय कचरा - पांढरी कचरापेटी
- (f) बांधकाम आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा (त्याच्या मूळच्या परिसरात स्वतंत्रपणे साठवायचा) – करडा रंग कोड.
- (g) मोठ्या प्रमाणातील बाग आणि फलोत्पादन कचरा, झाडे आणि वनस्पती काटछाटीसह (आवारात स्वतंत्रपणे साठवायचे) – तपकिरी रंग कोड
- (h) नॅपकिन्स, डायपर्स, टॅम्पॉन इत्यादी स्वच्छताविषयक कचरा उत्पादक किंवा ब्रँड मालकांनी प्रदान केलेल्या पिशवीमध्ये सुरक्षितपणे गुंडाळावा किंवा पालिकेने निश्चित केलेल्या योग्य आवरणामध्ये गुंडाळावा आणि जांभळ्या कचरापेटीत साठवण्यात यावा.
- (i) पालिकेने निश्चित केलेली अशी इतर रंगीत पात्रे/कचरा पेठ्या.

(2) प्रत्येक मोठ्या प्रमाणातील घनकचरा निर्मात्याने अशा कचऱ्याचे व्यवस्थापन आपल्या आवारात पालिकेच्या सूचना/निर्देशानुसार करावे लागेल.

(3) विविध प्रकारच्या घनकचऱ्याच्या साठवणुकीसाठी आणि वितरणासाठी निर्दिष्ट केलेले अनिवार्य रंग कोडिंग आणि इतर विशिष्ट तपशील वेळोवेळी अधिसूचित केले जातील जेणेकरून, कोणतेही मिश्रण किंवा गळती न होता सुरक्षित आणि सुलभ संकलन करता येईल.

(4) प्रत्येक कचरा निर्मात्याचे, जमीन, आवार व इमारतीचे मालक किंवा कच्चा असलेल्या व्यक्तीचे कर्तव्य असेल की, आपल्या जमीन, आवार आणि/किंवा इमारतीमधून विलग केलेला कचरा गोळा करावा किंवा गोळा करण्यासाठी कारणीभूत ठरावे आणि तो कचरा पालिकेने निर्धारित केलेल्या पिकअप पॉइंट्सवर कचरा उचलणाऱ्यांकडे पोहोचता करावा.

(5) अनुसूची I मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे वेगळा केलेल्या जैव-विघटनशील कचऱ्याचे कचरा निर्मात्याने कचराखत तयार केलेले नसेल तर, त्याने तो कचरा आपल्या आवारात साठवावा आणि कचरा उचलण्याच्या ठिकाणी किंवा जैव-विघटनशील कचरा संकलन करणाऱ्या वाहनापर्यंत तो पोहोचेल हे सुनिश्चित करावे.

(6) घनकचऱ्याची वाहतूक कमी करण्यासाठी घनकचऱ्याच्या स्थानिक कचराखत निर्मितीला पालिकेद्वारे प्रोत्साहन दिले जाईल.

(7) येथे अनुसूची II मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे घरगुती घातक कचरा साठवला जाईल आणि तो गोळा करणाऱ्या वाहनाकडे दिला जाईल, जे गोवा राज्य प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने अधिकृत केलेल्या नगरसेवकाद्वारे इतर कोणत्याही एजन्सीद्वारे साप्ताहिक/ठराविक काळानंतर पुरवण्यात येईल, किंवा असा कचरा गोळा करण्यासाठी नियुक्त केलेल्या केंद्राकडे विल्हेवाटीसाठी सुपूर्द केला जाईल.

(8) बांधकाम आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा जेव्हा निर्माण होईल तेव्हा तो वेगळा केला जाईल आणि तो निर्मिती आवारात साठवला जाईल आणि अशा स्थानी/साइटवर आणि संबंधित प्राधिकरणाने निर्दिष्ट केलेल्या वेळी स्वतंत्रपणे पोचता केला जाईल. कचऱ्याचे अल्प निर्माते (घरगुती पातळी) बांधकाम आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा, निर्मितीच्या ठिकाणी विलग करण्यासाठी जबाबदार असतील. ते पालिकेच्या स्थानिक हेल्प लाइनशी किंवा प्राधिकृत एजंटशी संपर्क साधतील, जे नंतर अशा विलग केलेला बांधकाम आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा उचलण्यासाठी वाहून पाठवतील ज्यासाठी कचरा निर्मात्याने आवश्यक शुल्क भरावे लागेल आणि असा कचरा अशा प्रयोजनासाठी सरकारने निर्दिष्ट केलेल्या प्रक्रिया केंद्र किंवा ठिकाणी पोहोचता करतील. पालिकेच्या स्थानिक हेल्प लाइनचा तपशील पालिकेच्या कार्यालयांमध्ये आणि त्याच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिला जाईल.

(9) इतर सर्वे जैव आवेष्टनशील सुका कचरा (पुनश्चक्रणीय व अपुनश्चक्रणीय दोन्हीही) प्रत्येक कचरा निर्मात्याने साठवावा आणि पालिकेने प्रदान केलेल्या सुका कचरा संकलन वाहनाकडे किंवा त्याच्या एजंटकडे निर्दिष्ट केलेल्या पिकअप पॉइंटवर असा कचरा गोळा करण्यासाठी त्यांनी वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या वेळेत पोहचवावा.

(10) मोठ्या प्रमाणातील बागेतील आणि फलोत्पादन कचरा आवारात स्वतंत्रपणे साठवला जाईल आणि शक्य तितका निर्मितीच्या ठिकाणी त्याचे कचराखत केले जाईल. झाडांची छाटणी, साठवण आणि विलग केलेला बाग आणि बागायती कचरा यासह झाडांची काटछाट देण्याबाबत पालिका सूचना/मार्गदर्शक तत्वे निर्दिष्ट करेल आणि वेळोवेळी निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे योग्य शुल्क आकारून त्याच्या सुविधेतून वाहतूक करेल.

(11) रस्त्याच्या कडेला किंवा कोणत्याही खाजगी किंवा सार्वजनिक मालमत्तेमध्ये कोणत्याही प्रकारचा घनकचरा जाळून विल्हेवाट लावण्यास मनाई आहे.

5. पालिकेची अनिवार्य कर्तव्ये:- (1) पालिका पूर्वनिर्धारित वेळ आणि वेळापत्रकानुसार कचरा निर्मात्यांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रात घरोघरी गोळा करण्याची सेवा पुरवेल.

(2) कचरा निर्मात्यांना या उपविधिचे पालन करण्यास मदत करण्यासाठी पालिका पुरेशा पायाभूत सुविधा पुरवेल. कचरा गोळा करण्याची सेवा आणि कचराकुंडी व्यतिरिक्त, सुका कचरा वर्गीकरण केंद्रे आणि कचराखत निर्मिती केंद्रे देखील पालिकेतर्फे, जिथे शक्य असेल आणि आवश्यक असतील तेथे स्थापित केली जातील.

(3) पालिका कचराखत निर्मितीची माहिती तसेच कचराखत निर्मिती केंद्र आणि सुका घनकचरा वर्गीकरण केंद्रांच्या माध्यमातून सुक्या घनकचऱ्याचा पुनश्चक्रणाबाबत माहिती देईल.

(4) पालिका स्वारस्य असलेल्या संस्थांना निर्दिष्ट पात्रांमध्ये नद्या, पूल, तलाव, हौद इत्यादी जवळील ठराविक ठिकाणांवरून फुले, पाने, फळे इत्यादी जैव-विघटनशील 'पूजा' साहित्य गोळा करण्यासाठी प्राधिकृत करेल. अशा पात्रांमधून गोळा केलेला कचऱ्याची योग्य ठिकाणी कचराखत निर्मिती केली जाईल.

(5) विशिष्ट प्रकारच्या घनकचऱ्यासाठी आणि वेगवेगळ्या ठिकाणांसाठी मार्ग योजना आणि गोळा करण्याच्या आगाऊ वेळापत्रकानुसार घनकचरा गोळा करण्यासाठी पॉइंट टू पॉइंट पालिका मोटराईज्ड/नॉन मोटराईज्ड वाहतूक व्यवस्था पुरवेल.

(6) पालिका इमारत, आवार किंवा इमारतीच्या समूहासाठी स्वतः निर्दिष्ट केलेल्या ठिकाणाहून सुका घनकचरा गोळा करण्यासाठी वाहने/कामगार पुरवेल.

(7) पुनश्चक्रणीय व अपुनश्चक्रणीय घनकचऱ्याचे वर्गीकरण आणि सुविधा सुलभ करण्यासाठी, पालिका आवश्यकतेनुसार सुका घनकचरा वर्गीकरण केंद्रे निर्माण करेल. ही सुका घनकचरा वर्गीकरण केंद्रे, पालिका किंवा सरकारच्या जमिनीवर असतील आणि विशेषतः या हेतूसाठी शेड किंवा केंद्राच्या रूपात योग्य सार्वजनिक ठिकाणी उपलब्ध करून देण्यात येतील आणि कचरा उचलणाऱ्या/परवानाधारक पुनश्चक्रणकर्ता नोंदणीकृत सहकारी संस्थांद्वारे किंवा पालिकेद्वारे प्राधिकृत/नियुक्त केलेल्या इतर कोणत्याही एजंटद्वारे व्यवस्थापित/संचालित केली जातील.

(8) विविध प्रकारचा घनकचरा गोळा करण्याचे दैनंदिन आणि साप्ताहिक वेळापत्रक आणि मार्ग पालिकेकडून आगाऊ निर्दिष्ट केले जातील. तपशील त्यांच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिले जातील.

(9) बांधकाम आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा आणि बाग आणि बागायती कचरा गोळा करण्याची व्यवस्था पालिकेद्वारे केली जाईल.

(10) पालिकेच्या कोणत्याही प्राधिकृत अधिकारी/एजंटला त्याला आवश्यक वाटेल अशा साहाय्यासाठी कोणत्याही ठिकाणी वाजवी वेळेत प्रवेश करण्याचा अधिकार असेल, (i) नगरसेवकाने त्याला सोपविलेली कोणतीही कामे करण्यासाठी. (ii) या उपविधिच्या तरतुदींचे पालन होते की नाही याची तपासणी करण्यासाठी.

(11) मुख्य अधिकारी त्याच्या नियंत्रणाखाली अधिकारी नियुक्त करतील जे या उपविधिच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार असतील.

(12) अधिक पारदर्शकता आणि सार्वजनिक सुलभता सुनिश्चित करण्यासाठी, पालिका आपल्या संकेतस्थळावर सर्व आवश्यक माहिती पुरवेल.

(13) या उपविधिचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी मुख्य अधिकारी इतर संबंधित सरकारी संस्था आणि त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील अधिकाऱ्यांशी समन्वय साधेल.

(14) पालिका दररोज किंवा निश्चित अंतराने सर्व सार्वजनिक रस्ते, ठिकाणे, वसाहती, झोपडपट्ट्या, बाजारपेठा, पर्यटन स्थळे, उद्याने, स्मशानभूमी इत्यादींच्या साफसफाईची व्यवस्था करेल आणि अशा ठिकाणाचा घनकचरा गोळा करेल आणि तो वाहतुकीने अंतिम विल्हेवाटीच्या ठिकाणी बंद वाहनांमधून नेण्यात येईल.

(15) या उपविधि अंतर्गत घनकचरा व्यवस्थापन क्रियाकलाप पार पाडण्यासाठी पालिका स्वतःचे मनुष्यबळ किंवा प्राधिकृत एजन्सी, कंत्राटदार यांचा वापर करेल जेणेकरून, आवश्यक स्वच्छता आणि आरोग्यविषयक स्वच्छता प्राप्त होईल व सर्व क्षेत्र टापटिप आणि स्वच्छ ठेवता येईल.

(16) घरोघरी जाऊन घनकचरा गोळा करण्याची वेळ आणि त्याचे वेळापत्रक पालिकेने आगाऊ निर्दिष्ट केले पाहिजे.

(17) या उपविधि अंतर्गत घरोघरी घनकचरा गोळा करण्याची सेवा देण्यासाठी पालिकेद्वारे आकारण्यात येणारे वापरकर्ता शुल्क खालील तक्त्यामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे असेल.

तक्ता (रुपयांमध्ये)				
अनु. क्र.	कचरा निर्मात्याचा प्रकार/घनकचराच्या बाबतीत स्वरूप	घरोघरी कचरा गोळा करण्यासाठी प्रतिमाह वापरकर्ता शुल्क (रुपयांमध्ये) महानगरपालिका/अ श्रेणी नगरपालिका	घरोघरी कचरा गोळा करण्यासाठी प्रतिमाह वापरकर्ता शुल्क (रुपयांमध्ये) व श्रेणी नगरपालिका	घरोघरी कचरा गोळा करण्यासाठी प्रतिमाह वापरकर्ता शुल्क (रुपयांमध्ये) क श्रेणी नगरपालिका
1	2	3	4	5
1	वैयक्तिक/स्वतंत्र घरकुल	प्रति घरकुल रु. 75	प्रति घरकुल रु. 60	प्रति घरकुल रु. 45
2	फिरते विक्रेते/चहाची टपरी/रस्त्याच्या बाजूचे गाडे कट्टे (कमी प्रमाणातील कचरा निर्माता)	प्रति युनिट रु. 450/-	प्रति युनिट रु. 300/-	प्रति युनिट रु. 150/-
3	कार्यालयीन जागा/व्यावसायिक जागा (कमी प्रमाणातील कचरा निर्माता) 100 चौ. मीटर्स पर्यंत	प्रति चौ. मी. रु. 5/- (प्रत्येक 50 चौ.मी. साठी अतिरिक्त रु. 1/-)	प्रति चौ. मी. रु. 4/- (प्रत्येक 50 चौ.मी. साठी अतिरिक्त रु. 1/-)	प्रति चौ. मी. रु. 3/- (प्रत्येक 50 चौ.मी. साठी अतिरिक्त रु. 1/-)
4	कारखाने/औद्योगिक आस्थापने/वर्कशॉप/जीटीडीसी (समुद्रकिनारे आणि समुद्रकिनार्यांवरील आस्थापने आणि पर्यटन स्थळांसाठी)/औद्योगिक वसाहती/बाजार संच/अन्नगृहे/मोठ्या प्रमाणातील अन्न केंदरे	रु. 500/-	रु. 400/-	रु. 300/-

1	2	3	4	5
	(केवल एमएसडब्ल्यू कचरा गोळा करणे) कमी प्रमाणातील कचरा निर्माता			
5	पार्टी हॉल/लॉन (केवल एमएसडब्ल्यू कचरा गोळा करणे)	प्रतिमाह रु. 5000/-	प्रतिमाह रु. 3500/-	प्रतिमाह रु. 2500/-
6	बिद्यालये/महाविद्यालये (केवल एमएसडब्ल्यू कचरा गोळा करणे)	रु. 200/-	रु. 150/-	रु. 100/-
7	धार्मिक स्थळे (इमारती/मंदिरे/मशिदी/चर्च इत्यादी)	रु. 200/-	रु. 150/-	रु. 100/-
8	भोजनालये किंवा जास्त कचरा निर्माते	रु. 500/-	रु. 300/-	रु. 150/-
9	हॉटेल्स व उपाहारगृहे (a) विशेष श्रेणी (3 तारांकित हॉटेल्स आणि बरील) (b) श्रेणी 1 - 50 ते 100 चौ.मी. पर्यंतचे क्षेत्र किंवा प्रतिदिन 25 किलो श्वेला कचरा (c) श्रेणी 2 - 30 ते 100 मीटर पर्यंतचे क्षेत्र आणि कमी प्रमाणातील कचरा निर्माता	व्यवसायाचे स्वरूप आणि स्थानिक प्राधिकारिणाने विशेष आदेशाद्वारे अधिसूचित केल्याप्रमाणे शुल्क आकारले जाईल 1000 (100 चौ.मी. बरील प्रत्येक अतिरिक्त 1 चौ.मी. साठी रु. 1000 + रु. 20.) 500	व्यवसायाचे स्वरूप आणि स्थानिक प्राधिकारिणीने विशेष आदेशाद्वारे अधिसूचित केल्याप्रमाणे शुल्क आकारले जाईल 750 (100 चौ.मी. बरील प्रत्येक अतिरिक्त 1 चौ.मी. साठी रु. 750 + रु. 10.) 300	व्यवसायाचे स्वरूप आणि स्थानिक प्राधिकारिणीने विशेष आदेशाद्वारे अधिसूचित केल्याप्रमाणे शुल्क आकारले जाईल 500 (100 चौ.मी. बरील प्रत्येक अतिरिक्त 1 चौ.मी. साठी रु. 500 + रु. 5.) 200
10.	लॉजिंग आणि बोर्डिंग/अतिथीगृह (अ) प्रति खोली तत्वावर/दिन तत्वावर	1/-	1/-	0.50 पैसे
11	अन्न तयार करणारी प्रदर्शने	प्रतिदिन 3000	प्रतिदिन 2000	प्रतिदिन 1000
12	इतर प्रदर्शने	प्रतिदिन 500	प्रतिदिन 250	प्रतिदिन 100
13	सिनेमा थिएटर्स मल्टिप्लेक्स इतर सिनेमागृहे	5000 3000	----- 1500	----- 1000
14	गॅरज/वर्कशॉप/वॉशिंग सेंटर	250	150	100
15	बार (ताबेर्न)	200	150	100

1	2	3	4	5
16	आईस्क्रिम पार्लर्स	500	400	250
17	चिकन/मटन/बीफची दुकाने	1500	1000	500
18	बाजारामधील भाजी/मासे विक्रेते	150	100	50
19	बोट क्रूझ ऑपरेटर्स	1500	750	500
20	फुलविक्रेते	500	200	100
21	फिल्म शूटिंगचे आयोजक	शूटिंगच्या प्रत्येक सत्रासाठी 5000	शूटिंगच्या प्रत्येक सत्रासाठी 2000	शूटिंगच्या प्रत्येक सत्रासाठी 2000
22	व्युटी पार्लर्स/केशकर्तनालये (a) श्रेणी 1- फक्त स्पा (b) श्रेणी 2- फक्त व्युटी पार्लर (c) श्रेणी 3- केशकर्तनालय (d) श्रेणी 4- बरील श्रेणी 1, 2, 3 चा समावेश	1500 750 500 2000	750 500 250 1000	500 250 100 750
23	रुग्णालये (a) 30 पेक्षा कमी खाटा किंवा कमी कचरा निर्माता (b) 30-50 खाटा किंवा कमी कचरा निर्माता (c) 50 पेक्षा जास्त खाटा किंवा कमी कचरा निर्माता	1000 1500 (रु. 1500+ 50 खाटांवरील प्रत्येक अतिरिक्त खाटेसाठी रु. 10.)	750 1000 (रु. 1000+ 50 खाटांवरील प्रत्येक अतिरिक्त खाटेसाठी रु. 10.)	500 1000 (रु. 1000+ 50 खाटांवरील प्रत्येक अतिरिक्त खाटेसाठी रु. 10.)
24	क्लिनक्स	500	300	100
25	पेट्रोल पंप	1000	750	500
26	बांधकामाचा मलबा	प्रति ट्रिप 2000	प्रति ट्रिप 1500	प्रति ट्रिप 1000
27	बागेतील कचरा	प्रति ट्रिप 1000	प्रति ट्रिप 750	प्रति ट्रिप 500
28	विशेषपणे वर्गीकृत न केलेले निर्मिती किंवा कचरा निर्मितीच्या प्रमाणावर आधारित	पालिकेने ठरावाद्वारे निश्चित केल्याप्रमाणे	पालिकेने ठरावाद्वारे निश्चित केल्याप्रमाणे	पालिकेने ठरावाद्वारे निश्चित केल्याप्रमाणे

टीप: प्रत्येक मोठ्या प्रमाणातील कचरा निर्मात्याकडून, जो त्याच्या आवारातील/बागेतील कचऱ्याची प्रक्रिया करू शकत नाही, त्याच्याकडून घरोघरी घनकचरा गोळा करणे, बाह्यतूक आणि प्रक्रिया करण्यासाठी आकारण्यात येणाऱ्या शुल्काबरोबरच, प्रतिदिन स्थानिक प्राधिकरणाकडे वितरित केलेल्या घनकचऱ्यासाठी प्रति किलोमागे रु. 8/- आकारले जातील.

(18) मूल्यांकन न केलेली घरे, युनिट्स, फेरीवाले आणि व्यापार परवान्याशिवाय चालणारे व्यवसाय यांच्याकडूनही वापरकर्ता शुल्क म्हणून पालिकेद्वारे आकारले जाईल आणि हे केवळ कचरा गोळा करण्यासाठीचेच सेवा शुल्क असेल आणि यामुळे त्यांना कोणताही कायदेशीर अधिकार किंवा दर्जा प्राप्त होणार नाही.

(19) वापरकर्ता शुल्क केवळ पालिकेने प्राधिकृत केलेल्या प्रत्येक वार्ड/क्षेत्रातील संस्था/व्यक्तीद्वारेच गोळा केले जाईल.

(20) सामान्यतः, घनकचरा माणसांद्वारे हाताळला जाणार नाही, परंतु, कोणत्याही असामान्य स्थितीमध्ये, जर घनकचरा माणसांद्वारे हाताळायची आणि उचलायची गरज पडलीच, तर त्यासाठी योग्य ती काळजी घेऊन आणि वैयक्तिक सुरक्षेची उपकरणे वापरून प्रशिक्षित माणसांचा वापर केला जाईल.

6. पालिका, मालक/ताबेदार, विक्रेता/फेरीवाले इत्यादींच्या जबाबदाऱ्या:- (1) पालिका आपल्या कार्यक्षेत्रातील झोपडपट्ट्या/झोपडपट्टी सदृश्य क्षेत्रांमध्ये घनकचरा व्यवस्थापन सेवा पुरविल.

(2) विलग केलेला कचरा गोळा करण्यासाठी पालिका झोपडपट्ट्या/झोपडपट्टी सदृश्य क्षेत्रांच्या बाहेरील जागेत ठराविक वेळी घरोघरी कचरा गोळा करण्याची सेवा पुरविल.

(3) जोपर्यंत पालिकेद्वारे घरोघरी कचरा गोळा करण्याची सेवा आवश्यक प्रमाणात पुरविली जाईल, तोपर्यंत पालिकेद्वारे मानवयुक्त सामुदायिक कचरा साठा केंद्रांची देखभाल केली जाईल, जिथे विलग केलेला घनकचरा, कचरा निर्मात्याकडून गोळा केला जाईल.

(4) झोपडपट्ट्या/झोपडपट्टी सदृश्य क्षेत्रांची वेळोवेळी स्वच्छता करण्यासाठी पालिकेद्वारे स्थानिक नगरसेवक, कचरा विल्हेवाट समिती, नागरिक संघटना, सरकारी संस्था/कॉर्पोरेट यांच्या मदतीने स्वच्छता मोहिमांचे आयोजन केले जाईल.

(5) नियुक्त केलेले ठराविक कत्तलखाने आणि बाजार सोडून इतर कोणत्याही जागांचे मालक/ताबेदार, जे व्यावसायिक क्रियाकलाप म्हणून पोल्ट्री, मासे आणि कत्तलखान्यातील कचरा निर्माण करतात, त्यांनी अशा प्रकारचा कचरा बंद आणि स्वच्छ परिस्थितीत वेगळा ठेवला पाहिजे आणि दररोज एका ठराविक वेळेत तो त्या कामासाठी नेमलेल्या घनकचरा गोळा करणाऱ्या वाहनाकडे सुपूर्द केला पाहिजे.

(6) पालिका घनकचरा व्यवस्थापनासाठी बसविलेल्या यंत्रणेची नियमितपणे दुरुस्ती आणि देखभाल करील.

(7) प्रत्येक विक्रेत्याने/फेरीवाल्याने त्याचा जैव-विघटनशील आणि इतर घनकचरा वेगळा करून डबे/कचरा पेठ्यांमध्ये घालून विक्री स्थळावर ठेवला पाहिजे. हा वेगळा केलेला कचरा पालिकेकडे सोपविणे ही त्या विक्रेत्याची/फेरीवाल्याची जबाबदारी असेल. तसे न केल्यास त्याला उपविधि 10 च्या कलम(1) मध्ये निर्दिष्ट केलेला दंड होईल.

(8) प्रत्येक जाहिरातदार/होर्डिंग एजन्सीने त्यांच्या जाहिराती/होर्डिंग्समधून निर्माण झालेला कचरा वेगळा करून डबे/कचरा पेठ्यांमध्ये घालून त्यांच्या स्वतःच्या जागेत ठेवला पाहिजे. हा वेगळा केलेला कचरा पालिकेकडे सोपविणे ही त्या जाहिरातदार/होर्डिंग एजन्सीची जबाबदारी असेल. तसे न केल्यास त्याला उप-विधि 10 च्या कलम (1) मध्ये निर्दिष्ट केलेला दंड होईल.

(9) कोणताही कचरा घराच्या गल्लीमध्ये न साठवणे किंवा न फेकणे आणि कोणत्याही घनकचरा वेगळा करून तो पालिकेने अधिसूचित केलेल्या स्थानावर व वेळेत कचरा गोळा करणाऱ्या वाहनाकडे सुपूर्द करणे ही घर-गल्लीच्या आतील परिसरातील प्रत्येक मालक/ताबेदाराची जबाबदारी असेल.

(10) कोणत्याही सार्वजनिक ठिकाणी मिरवणूक, प्रदर्शन, सर्कस, मेळावे, राजकीय रॅली, व्यावसायिक/धार्मिक/सामाजिक-सांस्कृतिक कार्यक्रम, निदर्शने आणि प्रात्यक्षिके इत्यादींसारखे सार्वजनिक मेळावे किंवा कार्यक्रमांचे आयोजन पालिकेच्या परवानगीशिवाय करता येणार नाहीत. पालिकेद्वारे ठरवलेले शुल्क आकारून कार्यक्रमासाठी परवानगी दिली जाऊ शकते. हे शुल्क कार्यक्रम संपल्यानंतर लगेच त्या सार्वजनिक जागेला पूर्ववत करण्यासाठी, तिची डागडुजी/स्वच्छता करण्याच्या दृष्टीने खबरदारी सुरक्षा ठेव म्हणून आकारले जाईल. आणि ही खबरदारी सुरक्षा ठेव तेव्हाच परत केली जाईल, जेव्हा कार्यक्रम संपल्यानंतर ती सार्वजनिक जागा पुन्हा आपल्या पूर्वीच्या स्थितीत आणली आहे अशी पालिकेची खात्री होईल आणि अशा सार्वजनिक मेळाव्यामुळे किंवा कार्यक्रमांमुळे तयार झालेल्या घनकचरा विलग करून, तो गोळा करून तो आयोजकाद्वारे पालिकेने निर्दिष्ट केलेल्या कचरा गोळा करणाऱ्या केंद्राकडे सुपूर्द केला आहे अशी पालिकेची खात्री पटेल. तसे न झाल्यास, सदर

खबरदारी सुरक्षा ठेव जप्त करून त्या सार्वजनिक जागेला आपल्या पूर्वस्थितीत आणण्यासाठी तिथे कार्यक्रमात्तर डागडुजी/स्वच्छता करण्यासाठी त्या निधीचा उपयोग केला जाईल. सदर खबरदारी सुरक्षा ठेव ही केवळ त्या सार्वजनिक जागेच्या स्वच्छतेसाठी असून त्या मालमत्तेला झालेल्या कोणत्याही नुकसानासाठी नसेल. जर त्या कार्यक्रमाचे आयोजक त्या कार्यक्रमांमुळे तयार झालेल्या घनकचऱ्याची स्वच्छता, तो गोळा करणे व त्याची वाहतूक यासाठी पालिकेची सेवा घेऊ इच्छितात, तर ते पालिकेकडे अर्ज करू शकतात आणि आवश्यक ते शुल्क आगाऊ भरू शकतात.

(11) प्रत्येक मालक, रहिवासी, कचरा निर्माते किंवा मोठ्या प्रमाणात कचरा निर्माण करणारे हे, उपविधि 4 मध्ये नमूद केल्यानुसार घनकचरा विलग करून तो आपल्या परिसराच्या आत आणि बहु-रहिवासी/संकुलांच्या बाबतीत संकुलाच्या/मालमत्तेच्या कायदेशीर सीमेमध्ये निर्धारित समान ठिकाणी पात्रांमध्ये साठवतील. ही पात्रे योग्य ठिकाणी ठेवली जातील आणि ती आजूबाजूच्या रहिवाशांना/जनतेला व पदपथांसाठी उपद्रवी/त्रासदायक/अडथळा ठरणार नाहीत आणि भटक्या जनावरांना ती सापडण्यायोग्य असणार नाहीत.

(12) सार्वजनिक ठिकाणी संबंधित सरकारी/निम-सरकारी कार्यालय किंवा वैधानिक मंडळ त्यांच्या मालकीच्या/ताब्यात असलेल्या परिसरांमध्ये या उपविधिच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार असतील.

(13) आपल्या नियंत्रणाखालील परिसरात किंवा क्षेत्रात तयार झालेल्या सेंद्रिय कचऱ्याची प्रक्रिया, क्रिया व विल्हेवाट लावण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात कचरा निर्माण करणारे, आपल्या परिसरात बायो-मिथेनेशन, वर्मी कंपोस्टिंग, माईक्रोबिअल कंपोस्टिंग यासारखे ओला कचरा प्रक्रिया युनिट्स किंवा पालिकेने मान्यता दिलेल्या इतर कोणत्याही योग्य प्रक्रिया यंत्रणा उभारण्यासाठी परवानगीकरिता पालिकेकडे अर्ज करतील.

7. संकीर्ण तरतुदी.- (1) जैव वैद्यकीय कचरा आणि औद्योगिक कचरा घनकचऱ्यासोबत मिसळला जाणार नाही आणि अशा प्रकारचा कचरा जैव-वैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016 आणि घातक कचरा व्यवस्थापन नियम, 2016 यांच्यानुसार जमा केला जाईल.

(2) या उपविधिच्या कोणत्याही तरतुदींचा भंग झाल्यास त्यासाठी अस्तित्वात असलेल्या संबंधित कायद्यांनुसार मुख्य अधिकारी किंवा पालिकेतर्फे प्राधिकृत कोणत्याही व्यक्तीतर्फे शिक्षा/दंड देण्यात येईल.

(3) दंड न भरल्यास, मुख्य अधिकारी अधिनियमाच्या कलम 281 अन्वये गुन्हेगाराविरोधात कार्यवाही करेल.

(4) पुनश्चक्रणाच्या हेतूने किंवा अशा इतर चांगल्या उद्देशाने कचरा हाताळत असलेल्या भंगार व्यापाऱ्यांनी संबंधित अधिकाऱ्यांकडून अधिकृत मंजूरी मिळवावी.

8. घनकचऱ्याची वाहतूक.- (1) ओला कचरा व सुका कचरा गोळा करण्यासाठी पालिकेतर्फे वेगवेगळी वाहने देण्यात येतील. घनकचरा गोळा करण्यासाठी व त्याच्या वाहतुकीसाठी एकच वाहन देण्यात आले तर अशा वाहनांमध्ये, वेगळा करण्यात आलेला ओला कचरा व सुका कचरा ठेवण्यासाठी, वेगवेगळे भाग असावेत.

(2) ओला कचरा गोळा करण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या प्रत्येक वाहनाला, आवश्यक क्षमतेच्या टाकीसह योग्य निचरा व्यवस्था जोडलेली असावी. हे वाहन झाकलेले असावे जेणेकरून ते जनतेच्या दृष्टीस पडणार नाही आणि त्याच्या अंतिम प्रक्रिया/विल्हेवाटीच्या ठिकाणी पोहोचण्यात वाहतुकीदरम्यान कचरा सांडणार नाही किंवा रस्त्यावर केरकचरा होणार नाही.

(3) अशी सर्व वाहने स्वच्छ ठेवावीत व नियमित वेळी धुवावीत.

9. नगरपालिका घनकचऱ्याचे पुनश्चक्रण.- कचरा निर्मात्याद्वारे प्रतिबंध, घट, पुनर्वापर, पुनश्चक्रण, पुनर्प्राप्ती आणि शेवटचा प्राधान्य असलेला पर्याय म्हणजे विल्हेवाट यावर भर देऊन घनकचऱ्याचे व्यवस्थापन केले जाईल. पुढील पावले/उपाय करावेत:-

(a) जैव-विघटनशील कचऱ्याच्या प्रक्रियेसाठी वर्मी-कंपोस्टिंग, कचराखत तयार करणे, मेकानाईज्ड कंपोस्टिंग, बायो मिथेनेशन, इ. सारख्या पद्धतींचा वापर केला जाऊ शकतो.

(b) स्वतंत्र घरमालकाच्या परसातील खड्ड्यांचा वापर करून बायो कंपोस्टिंग. घरगुती कंपोस्टिंग युनिट्सना मान्यतेची आवश्यकता नाही.

(c) पुनश्चक्रणीय वस्तू परत मिळविण्यासाठी सुका कचरा मूळ ठिकाणीच वेगळा करणे आवश्यक आहे. कचरा निर्मात्याकडून स्वच्छ सुका कचरा दिला गेला पाहिजे.

10. तत्काळ दंड व शिक्षा.- (1) या उपविधिच्या तरतुदींचे उल्लंघन करणारा स्तंभ (3), (4) व (5) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे दंड भरण्यास जबाबदार असेल, जो खालील तक्त्यामध्ये स्तंभ (2) मध्ये नमूद केलेल्या उल्लंघनासाठी असेल.

तक्का		(रु. मध्ये)		
अनु. क्र.	उल्लंघनाचे तपशील	1 व्या उल्लंघनासाठी वंड (रुपयांमध्ये)	2 व्या उल्लंघनासाठी वंड (रुपयांमध्ये)	3 व्या उल्लंघनासाठी वंड (रुपयांमध्ये)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
(A)	मूळ ठिकाणी कचरा वेगळा न करणे, वेगवेगळ्या कचऱ्यासाठी स्वतंत्र पात्रे/पेठ्या न पुरवणे व न ठेवणे, प्लास्टिक पिशव्यांतून कचरा टाकणे, गोळा करण्यादरम्यान विलग केलेला कचरा मिसळणे किंवा विलग केलेला कचरा गोळा करण्याच्या निर्दिष्ट जागेवर न जमा करणे या सर्वांसाठी.			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	200	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	500	750	1000
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	200	-----	-----
(B)	आजूबाजूचा परिसर स्वच्छ न राखण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	500	750	1000
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	500	750	1000
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	500	-----	-----
(C)	उपविधिच्या आवश्यकतेनुसार व्यावसायिक/घरगुती घातक कचरा न साठविण्यासाठी आणि न देण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	250	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	300	500	1000
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	250	-----	-----
(D)	उपविधिच्या आवश्यकतेनुसार घरगुती जैव-वैद्यकीय कचरा न साठविण्यासाठी आणि न देण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	300	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	300	500	750
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	300	-----	-----
(E)	तपासणीसाठी परिसरात प्रवेश न देण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	250	-----	-----

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	250	500	750
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	250	-----	-----
(F)	कार्यक्रम परवान्याशिवाय सार्वजनिक मेळावा किंवा कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी	10,000	30,000	50,000
(G)	मार्गावर/रस्त्यावर केरकचरा टाकण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी बसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	250	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	500	1000	2000
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	250	-----	-----
	4. वाहने	2000	-----	-----
(H)	निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे बांधकामाचा आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा खिलग करून न देण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी बसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	500	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	500	1000	2000
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	500	-----	-----
(I)	बागेतील कचरा आणि झाडांची छाटणी निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे न देण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी बसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	500	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	500	1000	1500
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	500	-----	-----
(J)	जाळून कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी बसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	1000	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	1000	2000	5000
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	1000	-----	-----
	4. इतर	1000	-----	-----
(K)	उपबिधिव्या तरतुदीविरुद्ध बांधकामाचा आणि पाडलेल्या बांधकामाचा कचरा टाकण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी बसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	1000	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	2000	2500	5000

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	1000	-----	-----
	4. बाहने	5000	-----	-----
(L)	विलग केलेला कचरा मिसळण्यासाठी एजन्सी/एजन्ट/कर्मचारी यांच्यावर कारवाई.			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	200	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	200	-----	-----
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	200	-----	-----
	4. एजन्सी/एजन्ट/कर्मचारी	200	-----	-----
(M)	उपविधित निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीप्रमाणे माशांचा, पोल्ट्रीचा आणि मांसाचा कचरा न साठविण्यासाठी आणि न देण्यासाठी			
	1. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	500	1000	2000
(N)	मोठ्या प्रमाणात कचरा निर्मात्यांद्वारे कचराखत न करण्यासाठी			
	1. निवासी युनिट्स (वैयक्तिक घरे), निवासी वसाहती, गृहनिर्माण संस्था.	प्रतिदिन रु. 100	-----	-----
	2. व्यावसायिक आस्थापने (हॉटेल्स/रेस्टॉरंट्स/कार्यालये/लॉजिंग/भोजनालये इ.)	प्रतिदिन रु. 1000	-----	-----
	3. संस्था (धार्मिक, शैक्षणिक, विश्वस्त इ.)	प्रतिदिन रु. 100	-----	-----
	4. इतर	प्रतिदिन रु.100	-----	-----

(2) उपद्रव शोधक या उपविधिच्या तरतुदींचे उल्लंघन केल्यासाठी तत्काळ दंड आकारतील

अनुसूची I

[उपविधि 4 (5) पहा]

जैवविघटनशील आणि पुनश्चक्रणीय कचऱ्याची स्पष्टीकरणात्मक यादी

जैवविघटनशील	पुनश्चक्रणीय (जैव-अविघटनशील)
(i) चहापाला, अंड्याची कवचे, फळांची आणि भाज्यांची साले यांच्यासह त स्वयंपाकघरातील कचरा	(i) वर्तमानपत्रे
(ii) मांस आणि हाडे	(ii) पेपर, पुस्तके आणि मासिके
(iii) फुलांसह त वागेचा आणि पानांचा केरकचरा	(iii) काच
(iv) मलीन कागद	(iv) धातूच्या बस्तू आणि वायर

(v) साफ केल्यानंतरची घरातील धूळ	(v) प्लास्टिक
(vi) नारळाच्या करवंड्या	(vi) कापडाच्या चिंध्या
(vii) राख	(vii) चामडे
(viii) शिजवलेल्या अन्नाचा कचरा (पाण्यासह वाहून गेलेला)	(viii) मेणकापड
(ix) पाळीव प्राण्यांचे अन्न आणि पाळीव प्राण्यांचे केस	(ix) रबर
(x) वापरलेले पेपर टॉवेल्स, टिशू, पेपर नॅपकिन्स आणि टॉयलेट पेपर रोल्स	(x) लाकूड/फर्निचर
	(xi) पॅकिजिंग

अनुसूची II

[उपविधि 4(7) पाहा]

विस्तारित उत्पादक जबाबदारीद्वारे स्थानिक अधिकृत पुरवठादारांद्वारे उत्पादनकर्त्याला परत करता येणाऱ्या घरगुती घातक कचऱ्याची यादी

- एरोसोल कॅन्स.
- बॅटरी आणि बटण सेल्स.
- ब्लीच आणि घरगुती किचन आणि ड्रेन क्लीनिंग एजंट्स आणि त्यांचे कंटेनर्स.
- गाडीच्या बॅटऱ्या, ऑईल फिल्टर आणि गाडी निगा उत्पादने आणि कॅन्सुमेबल्स.
- रसायने आणि सॉल्व्हेंट्स आणि त्यांचे कंटेनर.
- सौंदर्यप्रसाधनच्या वस्तू, रासायनिक-आधारित कीटकनाशके आणि त्यांचे कंटेनर.
- लाइट बल्ब, ट्यूब-लाइट्स आणि कॉम्पॅक्ट फ्लोरोसेंट लॅम्प्स (सीएफएल).
- निरूपयोगी औषधे आणि त्यांचे कंटेनर.
- पेंट्स, तेल, बंगण, गोंद, थ्रीनर आणि त्यांचे कंटेनर.
- कीटकनाशके आणि तणनाशके आणि त्यांचे कंटेनर.
- फोटोग्राफिक ऑडिओ/व्हिडिओ टेपर आणि त्यांचे कंटेनर, रसायने.
- फर्निचर, पॅकिजिंग आणि उपकरणांचे स्टायरोफोम आणि सॉफ्ट फोम पॅकिजिंग.
- (मी) थर्मामीटर आणि पारा असलेली उत्पादने.
- सेनिटरी पेंड्स आणि डायपर, निरूपयोगी औषधे, दूषित साहित्य आणि गेज.

गोव्याच्या राज्यपालांच्या आदेशानुसार आणि नावाने.

डॉ. तारिक थॉमस, आयएएस, संचालक, नगरविकास आणि पदसिद्ध सहसचिव.

पणजी, 24 सप्टेंबर, 2020.

www.goaprintingpress.gov.in

Printed and Published by the Director, Printing & Stationery,
Government Printing Press,
Mahatma Gandhi Road, Panaji-Goa 403 001.

PRICE – Rs. 34.00

PRINTED AT THE GOVERNMENT PRINTING PRESS, PANAJI-GOA—428/100—3/2024.